

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok XII

TORUŃ, dnia 5 marca 1949 r.

Nr 2

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

Poz.		Str.
22.	W sprawie nadania Państwowemu Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącemu dla Dorosłych w Bydgoszczy nazwy „im. Jarosława Dąbrowskiego”	52
23.	W sprawie utworzenia w Kuratoriach Okręgów Szkolnych wydziałów planowania i zaopatrzenia	52
24.	W sprawie nadania prywatnym szkołom zawodowym uprawnień szkół państwowych: Prywatnemu Licemu Drogistowskiemu dla Dorosłych Zrzeszenia Drogistów R. P. w Bydgoszczy i Miejskiej Szkole Przysposobienia w Gospodarstwie Rolinnym I stopnia w Świeciu n/W.	52
25.	W sprawie nadania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum i Liceum Handlowemu Zrzeszenia Kupców w Grudziądzu uprawnień szkół państwowych	53
26.	W sprawie nadania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum Handlowemu Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy, w Chełmnie uprawnień szkół państwowych	53
27.	W sprawie nadania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum Handlowemu, Towarzystwa Popierania Szkół Handlowych w Brodnicy uprawnień szkół państwowych	53
28.	W sprawie uproszczonych egzaminów dla eksternów przy publicznych średnich szkołach zawodowych	53
29.	W sprawie tymczasowego regulaminu egzaminu dojrzałości dla eksternów w Liceum Pedagogicznym	57
30.	W sprawie nazw szkół zawodowych	57
31.	W sprawie Zespołów Młodzieżowych w szkołach ogólnokształcących stopnia licealnego, zakładach kształcenia nauczycieli oraz w szkołach zawodowych	58
32.	W sprawie przyjęcia absolwentów publicznych średnich szkół zawodowych na studia wstępne szkół wyższych	59
33.	W sprawie wczasów nauczycielskich	59
34.	W sprawie planu urlopów wypoczynkowych na 1949 rok	60
35.	W sprawie ulg kolejowych dla pracowników państwowych opłacanych z kredytów rzeczowych	60
36.	W sprawie ulg kolejowych dla młodzieży szkolnej	61
37.	W sprawie obchodu „Roku Chopinowskiego”	63
38.	W sprawie rekrutacji młodzieży do szkół stopnia licealnego	64
39.	Tydzień Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej	67

KOMUNIKATY

40.	W sprawie Okręgowej Poradni Czytelnictwa i Samokształcenia przy Państwowym Gimnazjum i Liceum dla Dorosłych im. Żeromskiego w Toruniu	67
41.	W sprawie prenumeraty czasopisma „Sport i Wczasy”	68
42.	„Wiadomości Statystyczne” — zeszyt 2	68
43.	Spis telefonów Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu	68
44.	Wydawnictwa Książnicy Atlas — Wrocław	68
45.	Ogłoszenia	70

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

46.	Tezy do referatu o Czechosłowacji	70
47.	Z prac i zamierzeń Kuratorium (mgr. St. Żytko)	72
48.	Z prac Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego dla języków obcych nowożytnych w Toruniu (mgr. Al. Brzeski)	73
49.	O obowiązku służbowym nauczycieli i urzędników administracji szkolnej i współdziałania w zakresie ścigania przestępców (mgr. A. Rosochowicz)	74
50.	Wykaz lektury markistowsko-leninowskiej	76
51.	Polepszamy wyniki nauczania (Elżbieta Bąkowska)	78
52.	Wyciąg z pisma Prezydium Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej w sprawie oświaty i szkolnictwa	80

Część urzędowa

Poz. 22

MINISTERSTWO OŚWIATY
Warszawa

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 15 stycznia 1949 r. (Nr V KD 2032/48).
o nadaniu Państwowemu Gimnazjum i Liceum
Ogólnokształcącemu dla Dorosłych w Bydgosz-
czy nazwy „im. Jarosława Dąbrowskiego“.

Na podstawie art. 5 zarządzenia Ministra
W.R. i O.P. z dnia 9 kwietnia 1938 r. o na-
zwach dla szkół (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P.
z dnia 30. IV. 1938 r. Nr 4, poz. 87) oraz okół-
nika Nr 17 z dnia 21. V. 1947 r. Nr II Sr-
2121/47 w sprawie nazw szkół (Dz. Urz. Min.
Ośw. z 1947 r. Nr 6, poz. 140) zarządzam co na-
stępuje:

§ 1. Utworzonemu zarządzeniem Ministra
Oświaty z dnia 26 kwietnia 1946 r. (Nr V KD-
472/46) Państwowemu Gimnazjum i Liceum
Ogólnokształcącemu dla Dorosłych w Bydgosz-
czy nadaję nazwę:

„Państwowe Gimnazjum i Liceum Ogólno-
kształcące dla Dorosłych im. Jarosława Dą-
browskiego w Bydgoszczy“.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie
z dniem 1 września 1948 r.

Za Ministra

(—) W. GARNCARCZYK
Podsekretarz Stanu

(O.D. 3190/49).

Poz. 23

MINISTERSTWO OŚWIATY
Warszawa

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 21 stycznia 1949 r. (IA-775/49)
o utworzeniu w Kuratoriach Okręgów Szkol-
nych wydziałów planowania i zaopatrzenia.

§ 1. Celem należytego zorganizowania w
okręgach szkolnych prac w dziedzinie planowa-
nia i zaopatrzenia na odcinku szkolnictwa, two-
rzy się w Kuratorium Okręgu Szkolnego wy-
dział planowania i zaopatrzenia z naczelnikiem
wydziału na czele.

§ 2. Do zakresu działania tego wydziału na-
leży koordynacja w ramach Kuratorium prac
w dziedzinie planowania i zaopatrzenia, opraco-
wywanie planów rocznych i wieloletnich w za-
kresie szkolenia i nauki, opieki nad dzieckiem,
bibliotek i akcji socjalnej, opracowywanie pla-
nów zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe
i sprzęt szkolny, sporządzanie wniosków do
państwowego planu inwestycyjnego: budowla-
nego i wyposażeniowego, opracowywanie pro-
jektów budżetu, zbieranie danych statystycz-
nych odnośnie szkół i instytucji, podległych Ku-
ratorium, nadzór nad realizacją planu i budże-
tu w terenie, opracowywanie sprawozdań z wy-
konania planu, załatwianie spraw związanych
z realizacją planu wyposażenia w sprzęt i po-
moce naukowe oraz zaopatrzenia materiałowe-
go urzędów, szkół, zakładów i instytucji, podle-
głych Kuratorium.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie
z dniem 1 lutego 1949 r.

Minister

(—) Dr ST. SKRZESZEWSKI
(O-5331/49).

Poz. 24

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO OŚWIATY

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 28 stycznia 1949 r. (Nr III OK-8665/48)
w sprawie nadania prywatnym szkołom zawo-
dowym uprawnień szkół państwowych.

Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra
W.R. i O.P. z dnia 21. XI. 1938 r. o nadaniu
prywatnym szkołom zawodowym uprawnień
szkół państwowych (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P.
Nr 13, poz. 384) § 6 rozporządzenia Ministra
Oświaty z dnia 23. V. 1946 r. o nadaniu prywa-
tnym szkołom średnim ogólnokształcącym, za-
kładom kształcenia nauczycieli oraz szkołom
zawodowym typu zasadniczego uprawnień szkół
państwowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz.
135) nadaję do odwołania uprawnienia szkół
państwowych:

1. Prywatnemu Liceum Drogistowskiemu
dla Dorosłych Zrzeszenia Drogistów R. P.
w Bydgoszczy i

2. Miejskiej Szkole Przysposobienia w Gos-
podarstwie Rodzinnym I stopnia w Świeciu
n/W.

Minister

(—) Dr ST. SKRZESZEWSKI
(III-5346/49).

Poz. 25

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO OŚWIATY

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 1. 2. 1949 r. (Nr III. OK-198/49)
w sprawie nadania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum i Liceum Handlowemu Zrzeszenia Kupców w Grudziądzu uprawnień szkół państwowych.

Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 23. V. 1946 r. o nadawaniu prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym zakładom kształcenia nauczycieli oraz szkołom zawodowym typu zasadniczego uprawnień szkół państwowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 135) nadaję Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum i Liceum Handlowemu Zrzeszenia Kupców w Grudziądzu uprawnienia szkół państwowych na rok szkolny 1948/49 i 1949/50.

Za Ministra

(—) JABŁOŃSKI

Podsekretarz Stanu

(III-6478/49)

Poz. 26

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO OŚWIATY

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 4 lutego 1949 r. (Nr III OK-199/49)
w sprawie nadania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum Handlowemu Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy, w Chełmnie uprawnień szkół państwowych.

Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 23. V. 1946 r. o nadawaniu prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym zakładom kształcenia nauczycieli oraz szkołom zawodowym typu zasadniczego uprawnień szkół państwowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 135) nadaję Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum Handlowemu Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy, w Chełmnie uprawnienia szkół państwowych na rok szkolny 1948/49 i 1949/50.

Za Ministra

(—) JABŁOŃSKI

Podsekretarz Stanu

(IH-6477/49)

Poz. 27

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO OŚWIATY

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 4 lutego 1949 r. (Nr III. Ok-106/49)
w sprawie nadania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum Handlowemu Towarzystwa Popierania Szkół Handlowych w Brodnicy uprawnień szkół państwowych.

Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 23. V. 1946 r. o nadawaniu prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym, zakładom kształcenia nauczycieli oraz szkołom zawodowym typu zasadniczego uprawnień szkół państwowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 135) nadaję do odwołania Prywatnemu Koedukacyjnemu Gimnazjum Handlowemu Towarzystwa Popierania Szkół Handlowych w Brodnicy uprawnienia szkół państwowych.

Minister

(—) Dr ST. SKRZESZEWSKI

(III-6479/49)

Poz. 28

MINISTERSTWO OŚWIATY

Warszawa

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 9 lutego 1949 r. (Nr III. D-7306/48)
w sprawie uproszczonych egzaminów dla eksternów przy publicznych średnich szkołach zawodowych.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1. Wprowadzam na czas do dnia 31 grudnia 1950 r. uproszczone egzaminy dla eksternów przy publicznych średnich szkołach zawodowych dla pełnoletnich, którzy odbyli praktyczną naukę zawodu w myśl obowiązujących przepisów, a którzy z usprawiedliwionych powodów nie mogli ukończyć szkoły dokształcającej zawodowej lub średniej szkoły zawodowej.

§ 2. Świadectwo złożenia egzaminu uproszczonego dla eksternów uprawnia wyłącznie do dopuszczenia do egzaminu czeladniczego, jako dowód spełnienia warunku wymaganego w myśl art. 155 punkt 2 prawa przemysłowego.

§ 3. Egzamin uproszczony dla eksternów przy publicznych średnich szkołach zawodowych przeprowadza się według regulaminu, stanowiącego załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 grudnia 1948 r.

1 Załącznik.

w/z Ministra
(—) H. J A B Ł O Ń S K I
Podsekretarz Stanu

MINISTERSTWO OŚWIATY

Nr III D-7309/48

Warszawa, dnia 12 lutego 1949 r.

do wiadomości.

w/z Dyrektora Departamentu
(—) A. T A T O Ń

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

dnia 21 lutego 1949 r.

Nr III-7819/49

do wiadomości z uwagą, że odtąd istnieją dwie możliwości składania egzaminu dla eksternów mianowicie:

- 1) z pełnego programu zgodnie z zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 30 czerwca 1948 r. (Nr III D-4097/48) (Dz. Urz. Kur. O.S.P. z 15. VIII. 1948 r. Nr 7, poz. 121)
- 2) uproszczony zgodnie z zarządzeniem powyższym.

Naczelnik Wydziału
(—) FR. K O Z A N E C K I

Otrzymują:

Dyrekcje Publicznych Średnich Szkół
Zawodowych w Okręgu.

Załącznik do Nr III D-7306/48

REGULAMIN

uproszczonego egzaminu dla eksternów przy publicznych średnich szkołach zawodowych.

§ 1. Do uproszczonego egzaminu mogą być dopuszczeni kandydaci, mający ukończonych co najmniej lat 18, którzy odbyli praktyczną naukę zawodu w myśl obowiązujących przepisów,

a z usprawiedliwionych przyczyn nie mogli ukończyć średniej szkoły zawodowej (szkoły kształcącej zawodowej).

§ 2. Egzamin uproszczony według niniejszego regulaminu zdają kandydaci w zakresie załączonego materiału egzaminacyjnego z języka polskiego, nauki o Polsce i Świecie współczesnym, rachunków, rysunków zawodowych oraz ogólnych wiadomości z dziedziny teorii zawodu.

§ 3. Egzaminy uproszczone odbywają się przed Komisjami Egzaminacyjnymi, powołanymi przez Kuratora Okręgu Szkolnego przy publicznych średnich szkołach zawodowych.

W skład komisji wchodzi przewodniczący, jego zastępca i członkowie egzaminatorzy.

Członkami Komisji Egzaminacyjnej mogą być nauczyciele średniej szkoły zawodowej, przy której Komisja zostanie utworzona.

Dyrektor szkoły wchodzi do komisji jako przewodniczący.

Nadzór nad egzaminami sprawuje Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Jeżeli do Komisji Kuratorium skieruje swego delegata — Delegat ten obejmuje przewodnictwo komisji, a Dyrektor staje się zastępcą przewodniczącego.

Członkowie Komisji są obowiązani do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach, w wyjątkowych wypadkach powinni uzyskać zwolnienie od przewodniczącego. W sprawach każdego egzaminowanego głosują wszyscy członkowie Komisji Egzaminacyjnej.

Członkowie Komisji Egzaminacyjnej obowiązani są do zachowania w tajemnicy ocen obrad komisji. Wyniki egzaminu ogłasza przewodniczący lub jego zastępca.

§ 4. Komisja Egzaminacyjna używa pieczęci tej publicznej średniej szkoły zawodowej, przy której została utworzona i posługuje się drukami, ustalonymi przez władze szkolne.

Akta komisji przechowuje się w kancelarii szkoły.

§ 5. Podania o dopuszczenie do egzaminu uproszczonego wnoszą kandydaci do właściwego Kuratorium Okręgu Szkolnego w terminach do 1 grudnia i do 1 kwietnia każdego roku.

Do podania należy dołączyć 1) własnoręcznie napisany życiorys, 2) metrykę urodzenia (wyciąg), 3) dwie fotografie z poświadczeniem tożsamości, 4) świadectwo szkoły podstawowej, 5) dowód odbytej praktycznej nauki zawodu, 6) wyjaśnienie, dlaczego kandydat nie ukończył szkoły kształcącej zawodowej względnie średniej szkoły zawodowej.

§ 6. Kuratorium Okręgu Szkolnego rozpatruje przyczyny nieukończenia przez kandydata szkoły kształcącej zawodowej (średniej szkoły zawodowej) i decyduje o dopuszczeniu

kandydata do uproszczonego egzaminu eksterniczego.

§ 7. Podanie kandydata wraz z załącznikami przesyła Kuratorium właściwej Komisji Egzaminacyjnej.

Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej za wiadomiami pisemnie kandydata o decyzji Kuratorium o terminie egzaminu.

§ 8. Kandydaci dopuszczeni do egzaminu składają na ręce przewodniczącego Komisji opłatę w wysokości oznaczonej przez Ministra Oświaty.

§ 9. Egzamin obejmuje 2 grupy przedmiotów: gr. A — przedmioty ogólnokształcące i pomocnicze i gr. B — przedmioty zawodowe. Egzamin odbywa się częściowo piśmiennie, częściowo ustnie i ma na celu stwierdzenie, czy ogólny poziom przygotowania kandydata może być uznany za odpowiadający przygotowaniu, jakie dawały dawne szkoły dokształcające zawodowe najniższego typu organizacyjnego (szkoły dokształcające ogólnozawodowe o programie dla oddziałów mieszanych).

MATERIAŁ EGZAMINACYJNY

Przedmioty grupy A:

- 1) **j. polski:** dobre wyraźne czytanie i opowiadanie przeczytanego ustępu; napisanie podania, życiorysu, oferty, pokwitowania, zamówienia, zaświadczenia, telegramu, listu na dany temat;
- 2) **nauka o Polsce i świecie współczesnym** według obowiązującego programu szkoły podstawowej.
- 3) **rachunki:** cztery działania nad liczbami całkowitymi, ułamkami dziesiętnymi, i przekształcania ułamków zwykłych w dziesiętne; stosunek procentowy i obliczanie procentu. Obliczanie pól prostokąta, równoległoboku, trójkąta i koła; rozwiązywanie łatwych zadań z dziedziny bezpośrednio związanej z zawodem egzaminowanego (obliczanie ceny, kosztów, prowadzenie prostej kalkulacji ceny własnej i ceny sprzedaży). Wiadomości podstawowe z księgowości niezbędne przy prowadzeniu warsztatu rzemieślniczego.

Przedmioty grupy B:

- 4) **rysunek zawodowy** — tylko dla zawodów wymagających znajomości rysunku i w zakresie ściśle związanym z zawodem.

Egzaminowany powinien wykazać się umiejętnością czytania rysunku to jest wykazać, że o tyle rozumie rysunek i w nim się orientuje, że potrafiłby wg niego wykonać przedstawiony na rysunku przedmiot i odwrotnie powinien potrafić naszkicować posiadany model, albo też na podstawie ogólnego szkicu czy widoku narysować konstrukcyjne detale.

- 5) **Ogólne wiadomości z dziedziny teorii zawodu:** a) o materiałach używanych w zawodzie, o ich zastosowaniu, pochodzeniu, gatunkach, o stosowanych w praktyce sposobach rozpoznawania ich dobroci, o sposobach przechowywania i obchodzenia się z nimi; b) o maszynach i narzędziach stosowanych w zawodzie i obchodzeniu się z nimi, o sposobach obróbki względnie przeróbki, o przygotowaniu materiału wykonywaniu przedmiotu i jego wykańczaniu (przy stawianiu pytań należy uwzględnić warunki, w którym pracował egzaminowany).

§ 10. Prace piśmienne ocenia właściwy egzaminator: ocenę ostateczną pracy piśmiennej ustala przewodniczący, który może wystawić inną ocenę niż egzaminator, zmianę tę jednak powinien umotywować piśmiennie przy ustalonej ocenie.

Do egzaminu ustnego może być dopuszczony kandydat z jedną oceną niedostateczną, otrzymaną na egzaminie piśmiennym.

§ 11. Egzamin ustny odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków komisji. Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek komisji lub w razie potrzeby jego zastępca.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu. Egzamin jednego kandydata nie może trwać dłużej niż 1 godzinę, przy czym nie należy go bez przerwy pytać dłużej niż 20 minut.

§ 12. Bezpośrednio po egzaminie ustnym Komisja Egzaminacyjna ustala dla każdego kandydata oceny ostateczne ze wszystkich przedmiotów egzaminu na podstawie wyników egzaminu piśmiennego i ustnego, oraz ogólnej opinii członka Komisji o jego poziomie przygotowania.

Komisja uznaje, że kandydat zdał egzamin, jeżeli ze wszystkich przedmiotów zdał egzamin z wynikiem co najmniej dostatecznym.

Wynik egzaminu powinien być zapisany w protokółie i stwierdzony podpisami członków Komisji.

§ 13. Kandydat, który zdał egzamin uproszczony otrzymuje świadectwo wg załączonego wzoru.

W razie ujemnego wyniku egzaminu kandydat może się ponownie zgłosić do egzaminu po upływie pół roku.

§ 14. Komisja Egzaminacyjna prowadzi spis kandydatów zgłaszających się do egzaminu i składa Kuratorium Okręgu Szkolnego szczegółowe sprawozdanie z dokonanych czynności w ciągu 2 tygodni po każdorazowym ukończeniu egzaminu.

Komisja Egzaminacyjna dla Eksternów
przy Publicznej Średniej Szkole Zawodowej

W .....

ŚWIADECTWO

(nazwisko i imię)

zawód .....

urodzone.... dnia .....

powiat .....

złożył.... w dniu ..... z wynikiem pomyślnym egzamin uproszczony
dla eksternów przed Komisją Egzaminacyjną dla Eksternów przy Publicznej Średniej Szkole
Zawodowej ..... w .....

powołaną przez Kuratorium Okręgu Szkolnego ..... pismem

z dn. .... Nr ..... na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty
z dn. 9 lutego 1948 r. Nr III D-7306/48 w sprawie uproszczonych egzaminów dla eksternów
przy publicznych średnich szkołach zawodowych (Dz. Urz. M. O. ....).

W myśl postanowień § 2 powołanego wyżej zarządzenia Ministra Oświaty świadectwo
niniejsze upoważnia wyłącznie do dopuszczenia do egzaminu czeladniczego, jako dowód speł-
nienia warunku wymaganego w myśl art. 155 punkt 2 prawa przemysłowego.

Członkowie Komisji

Przewodniczący Komisji

(Pieczęć)

Poz. 29

MINISTERSTWO OŚWIATY
Warszawa

ZARZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 12 lutego 1949 r. (Nr II KN-457/49)
w sprawie tymczasowego regulaminu egzaminu
dojrzałości dla eksternów w Liceum
Pedagogicznym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 59 ustawy
z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa
(Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) wprowadzam na-
stępujące zmiany do tymczasowego regulaminu
egzaminu dojrzałości dla eksternów w Liceum
Pedagogicznym wprowadzone zarządzeniem Mi-
nistra Oświaty z dnia 4 sierpnia 1945 r. (Dz.
Urz. Min. Ośw. Nr 3, poz. 94) zmienionego za-
rządzeniem Ministra Oświaty z dnia 2 kwietnia
1948 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 4, poz. 60):

§ 1. Ust. 1 § 20 otrzymuje brzmienie nastę-
pujące:

„Przedmiotami ustnego egzaminu są: język
polski, historia, nauka o Polsce i świecie współ-
czesnym, matematyka, geografia, fizyka z che-
mią, biologia i przedmioty pedagogiczne“.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie
z dniem ogłoszenia.

Minister

(—) ST. SKRZESZEWSKI

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 18 lutego 1949 r.
Nr KN-7970/49.

do wiadomości i ścisłego przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Dyrekcje Liceów Pedagogicznych

Poz. 30

MINISTERSTWO OŚWIATY
Warszawa

OKÓLNIK Nr 1

z dnia 24 stycznia 1949 r. (III OK-345/49)
w sprawie nazw szkół zawodowych.

W związku z wątpliwościami co do nazw
szkół zawodowych, jakie nasunęły się niektórym
Kuratorium Okręgów Szkolnych przy pra-

cach związanych z organizacją roku szkolnego,
Ministerstwo Oświaty wyjaśnia, co następuje:

1) Szkoły zawodowe powinny używać nastę-
pujących nazw:

a) licea jednolite nowego ustroju cztero lub
pięcioletnie (bezstopniowe) powinny mieć
wymienione w nazwie czas trwania nauki
np. Państwowe 4-letnie Liceum Zegar-
mistrzowskie w albo Państwowe
4-letnie Liceum Drogowe w albo
Prywatne 4-letnie Liceum Fototechniczne
w

b) licea niejednolite nowego ustroju I i II
stopnia albo I lub II stopnia powinny po-
siadać uwidoczniony w nazwie stopień or-
ganizacyjny np. Państwowe Liceum Me-
chaniczne I i II stopnia w Pań-
stwowe Liceum Mechaniczne I stopnia w
albo Państwowe Liceum Mechaniczne II
stopnia w albo Prywatne Liceum
Elektryczne I stopnia Związku Samopo-
mocy Chłopskiej w

c) szkoły starego ustroju używają nazw do-
tychczasowych.

2) O ile dany zakład naukowy ma w roku
szkolnym 1948/49 szkoły oparte na dotychcza-
sowych przepisach o ustroju szkolnictwa i szko-
ły nowego ustroju, to każda z tych szkół musi
mieć inną nazwę zgodną z zasadami wymienio-
nymi wyżej w punkcie 1 np. jeżeli w pewnym
zakładzie jest gimnazjum mechaniczne dawne-
go ustroju, które w roku szkolnym 1948/49
prowadzi klasy 2 i 3, a ponadto z dniem 1. IX.
1949 r. otwarto I klasę liceum mechanicznego
nowego ustroju, to nazwy obu szkół będą
brzmiały następująco: Państwowe Gimnazjum
Mechaniczne w Państwowe Liceum
Mechaniczne I stopnia w

Dyrektor Departamentu
(—) A. TATOŃ

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

dnia 12 lutego 1949 r.

Nr II 5963/49

w sprawie nazw szkół zawod.

do wiadomości i zastosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Dyrekcje Szkół Zawodowych

Poz. 31

MINISTERSTWO OŚWIATY
Warszawa

OKÓLNIK Nr 4

z dnia 18 lutego 1949 r. (II Sr-943/49)

w sprawie Zespołów Młodzieżowych w szkołach ogólnokształcących stopnia licealnego, zakładach kształcenia nauczycieli oraz w szkołach zawodowych.

I. Założenia ogólne.

Szkół w Polsce Ludowej ma zapewnić młodzieży gruntowne wykształcenia, oparte na nowoczesnej wiedzy i wychowanie na obywateli świadomych swych obowiązków, zdyscyplinowanych, wiernych ideałom walki o postęp i sprawiedliwość społeczną i oddanych budownictwu socjalistycznej Ojczyzny.

W wykonaniu tego zadania szczególna rola przypada organizacjom młodzieżowym, a przede wszystkim:

- 1) Z.M.P., jako młodzieżowej organizacji ideowo-wychowawczej, kontynuującej najlepsze tradycje postępowego ruchu młodzieżowego, tradycje walki o wyzwolenie narodowe, postęp i sprawiedliwość społeczną i mobilizującej szerokie masy młodzieży do ofiarnej pracy dla demokracji ludowej zmierzającej ku socjalizmowi.
- 2) „Służbie Polsce“, powszechnej organizacji, skupiającej całą młodzież szkolną od 15 roku życia — organizacji, wychowującej młodego obywatela Ludowego Państwa, przygotowującej młodzież do obrony kraju i organizującej jej czynny udział w budowie gospodarczej potęgi Polski.
- 3) Z.H.P., masowej organizacji, skupiającej dzieci i młodzież do lat 15-tu — organizacji dla wychowania młodego pokolenia w duchu ludowego patriotyzmu, wiernej służby demokracji, zdrowia fizycznego i moralnego.
- 4) Samorządowi szkolnemu, jako powszechnej wewnętrznej organizacji, skupiającej uczniów danej szkoły — organizacji, mającej na celu współpracę z gronem pedagogicznym w prowadzeniu wszelkich form pomocy w nauce, opieki materialnej, życia kulturalno-oświatowego, w przestrzeganiu regulaminu szkolnego.

II. Zespół Młodzieżowy.

Celem ułatwienia organizacjom młodzieżowym realizowania stojących przed nimi zadań oraz w celu skoordynowania ich działalności i ścisłego związania z pracą zakładu powołuje się Zespoły Młodzieżowe.

A. Zadania Zespołu Młodzieżowego.

Zespoły Młodzieżowe mają za zadanie:

- 1) Pogłębianie wychowania dzieci i młodzieży w ideologii Polski Ludowej, zwalczanie antyludowych, wstecznych wpływów na młodzież oraz włączenie jej w proces budownictwa zrębów socjalizmu w Polsce, a w szczególności rozwijanie ludowego patriotyzmu i internacjonalizmu oraz kształtowanie uspołecznionego stosunku do pracy i własności.
- 2) Kształtowanie rzetelnego stosunku do nauki i pracy w szkole i stałe podnoszenie wyników w nauce i wychowaniu.
- 3) Koordynowanie planów pracy oraz działalności organizacji młodzieżowych na terenie szkoły.
- 4) Przedstawianie dyrektorowi szkoły wniosków w sprawach pomocy materialnej młodzieży.
- 5) Współpracę z Komitetem Rodzicielskim.

B. Skład i formy pracy Zespołu Młodzieżowego.

- 1) W skład Zespołu Młodzieżowego wchodzi:
  - a) członek Rady Pedagogicznej, wydelegowany przez dyrektora szkoły jako przewodniczący,
  - b) przewodniczący Zarządu (Koła) Szkolnego Z.M.P. jako sekretarz,
  - c) komendant względnie komendantka Hufca Szkolnego SP lub ich zastępca,
  - d) drużynowy lub drużynowa Z.H.P.,
  - e) przewodniczący samorządu szkolnego.

Jeśli dyrektor szkoły uzna za celowe, może sam objąć kierownictwo Zespołu.

Na posiedzeniu Zespołu może uczestniczyć przedstawiciel Zarządu Powiatowego (Dzielnicego) Z.M.P.

- 2) Zebrania Z. M. odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż jeden raz na miesiąc.

- 3) Uchwały Z.M. wymagają zatwierdzenia przez dyrektora szkoły.

- 4) Zespół Młodzieżowy składa sprawozdanie ze swej działalności i wyników pracy na Radzie Pedagogicznej i na ogólnoszkolnym zebraniu uczniów szkoły:

- a) na Radzie Pedagogicznej jeden raz na kwartał szkolny,
- b) na ogólnoszkolnym zebraniu uczniów — 2 razy w roku: na półroczu i przed zakończeniem roku szkolnego.

Na Radzie Pedagogicznej sprawozdanie składa przewodniczący lub sekretarz Z.M. w obecności wszystkich członków Zespołu, na ogólnoszkolnym zebraniu uczniów — sekretarz Z. M.

- 5) Okres pracy Zespołu Młodzieżowego liczy się od września do września następnego roku.

6) Z.M. ustala wytyczne, kontroluje i koordynuje działalność Kół Szkolnych L.M., L.L., P.C.K., T.P.P.R., T.P.Ż., P.T.K., K.O.W.

W tym celu zwołuje w miarę potrzeby w obecności dyrektora szkoły wspólne zebrania ich zarządów. Zebrania te prowadzi sekretarz Z.M. Porządek dzienny tych zebrań winien być dokładnie omówiony na Z. M. i uzgodniony z dyrektorem szkoły.

Z.M. może delegować na zebrania organizacji szkolnych swojego przedstawiciela z głosem doradczym.

7) Z.M. prowadzi książkę protokółów ze swych posiedzeń.

w/z Ministra

(—) Dr H. J A B Ł O Ń S K I

Podsekretarz Stanu

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

dnia 21 lutego 1949 r.
Nr-O-8436/49

Powołując Zespoły Młodzieżowe w szkołach średnich, Kuratorium zwraca uwagę na następujące momenty:

1) Zachowując w mocy zasadę niepodzielności kierownictwa i z tym związanej odpowiedzialności dyrektora szkoły za organizacyjny, wychowawczy i dydaktyczny poziom szkoły, tworzy się Zespoły Młodzieżowe dla uregulowania spraw organizacji młodzieżowych w szkole, określenia ich zadań i form pracy oraz skoordynowania ich działalności.

2) Zespoły Młodzieżowe winny ułatwić szkole, dyrektorowi, Radzie Pedagogicznej i nauczycielom osiągnięcie wysokiego poziomu naukowego i wychowawczego.

Z powyższych względów dyrektorzy szkół otoczą Zespoły Młodzieżowe troskliwą opieką i stworzą im odpowiednie warunki pracy w szkole.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr C Z E Ś Ł A W S K O P O W S K I

Otrzymują:

Dyrekcje Szkół Ogólnokształcących stopnia licealnego, Zakładów Kształcenia Nauczycieli oraz Szkół Zawodowych w Okręgu.

Poz. 32

MINISTERSTWO OŚWIATY
Nr IV R 2880/48

Warszawa, dnia 10 grudnia 1948

K u r a t o r i u m

Określuje Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Na pismo z dnia 28 maja 1948 Nr III 20742/48

Ministerstwo Oświaty wyjaśnia, że absolwenci publicznych średnich szkół zawodowych mogą

ubiegać się o przyjęcie na studia wstępne szkół wyższych na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Oświaty z dnia 20 czerwca 1948r. w sprawie organizacji i programu studiów wstępnych w szkołach wyższych (Dz. U.R.P. Nr 34/48 poz. 234) i zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 3 lipca 1948 r. (Nr IV R 1497/48).

Podsekretarz Stanu

(—) E. K R A S S O W S K A

**Kuratorium
Określuje Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 12 lutego 1949r.

Nr III 58242/48

Sprawa: przyjęcia absolwentów publicznych średnich szkół zawodowych na studia wstępne szkół wyższych.

do wiadomości celem poinformowania zainteresowanej młodzieży.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) D R C Z E Ś Ł A W S K O P O W S K I

Otrzymują:

Dyrekcje Publ. Średnich Szkół
Zawodowych w Okręgu.

Poz. 33

MINISTERSTWO OŚWIATY
Nr I Pers. 3601/49

Warszawa, dnia 17 lutego 1949 r.

Sprawa: Wczasy nauczycielskie.

Wizytacje przeprowadzone w niektórych domach wypoczynkowych stwierdziły obecność znacznej ilości nauczycieli pozostających na urlopach w okresie zajęć szkolnych.

W związku z powyższym Ministerstwo wyjaśnia, że sprawa wypoczynkowych urlopów nauczycielskich jest odmiennie uregulowana od takichże urlopów przysługujących pracownikom administracji państwowej, którzy wobec nieograniczenia przepisami pragmatycznymi, mogą uzyskać urlop w ciągu całego roku. Natomiast nauczyciele, zgodnie z postanowieniami art. 42 ustawy z dnia 1 lipca 1926r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104/32 poz. 873) korzystają z urlopów tylko w okresie ferii wakacyjnych z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 44 powołanej ustawy.

Z uwagi na powyższe również i wykorzystanie przez nauczycieli wczasów pracowniczych może być realizowane w terminach przewidzianych w art. 42 i 44 pragmatyki nauczycielskiej oraz w okresie ferii świątecznych, co nie wyklucza możliwości korzystania z uzdrowisk w innym czasie w przypadkach uzyskania urlopów

dla poratowania zdrowia i odpowiedniego skierowania lekarskiego.

Ministerstwo zaznacza, że w razie stwierdzenia udzielania nauczycielom urlopów wypoczynkowych w okresie zajęć szkolnych oraz przebywania ich w tym czasie w domach wypoczynkowych zarówno zainteresowany nauczyciel jak i władza udzielająca urlopu będą pociągnięci do odpowiedzialności służbowej

Za Dyrektora Departamentu

(—) ST. GRODECKI

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 24 lutego 1949 r.

Nr O. Pers. 8238/49

Sprawa: Wczasy nauczycielskie.

Kuratorium przesyła do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje Państw. Szkół Średnich Ogólnokształcących, Państw. Szkół Zawodowych, Zakładów Kształcenia Nauczycieli, Państw. Domów Dziecka.

Poz. 34

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 23 lutego 1949 r.

Nr O. Pers. 4786/49

Plan urlopów wypoczynkowych na 1949 r.

Celem umożliwienia pracownikom administracji szkolnej korzystania z wczasów w domach wypoczynkowych Z.N.P. Kuratorium podaje do wiadomości i stosowania wyciąg z Okólnika Nr 36 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 1948 r. Nr O III 2713/48 — Plan urlopów wypoczynkowych na 1949 r.

„Jedną z dziedzin gospodarki personalnej w administracji państwowej, której dotychczas nie poświęcano należytej uwagi, jest sprawa racjonalnego rozplanowania urlopów wypoczynkowych na cały rok.

Pomimo, że w wykorzystaniu urlopów wypoczynkowych oprócz pracowników zainteresowane są również w wysokim stopniu władze i urzędy — plany urlopów opracowywane były dotąd ze szkodą dla obu stron, przewidując niewłaściwie gros urlopów na okres 3-4 miesięcy letnich. Powodowało to z jednej strony całkowite niemal zahamowanie w tym czasie pracy w niektórych urzędach z oczywistą szkodą interesów

publicznych i obywateli, z drugiej zaś — narastanie zaległości, których intensywne odrabianie po powrocie z urlopu, przekreślało korzyści osiągnięte z wypoczynku.

Brak racjonalnego planu urlopów nie pozwalał też w znacznej mierze na właściwy rozwój akcji wczasów pracowniczych. Na tę akcję Państwo wydatkuje poważne sumy, a związki zawodowe wkładają duży wysiłek organizacyjny, jest zatem sprawą niezmiernie ważną, by te wydatki i praca dały pożądane wyniki. Przy dotychczasowym sposobie rozplanowywania urlopów domy wczasów były z reguły w miesiącach letnich przepełnione i nie mogły sprostać swoim zadaniom. Natomiast w innych sezonach domy te stały pustką i przynosiły deficyt. Ponadto nasilenie urlopów wypoczynkowych w miesiącach letnich stwarzało duże trudności P.K.P.“.

W związku z powyższym — celem zapobieżenia na przyszłość takiemu stanowi rzeczy — proszę Obywateli Ministrów o niezwłoczne wydanie władzom, instytucjom i zakładom podległym i nadzorowanym, zarządzenia sporządzenia na rok 1949 planu, uwzględniającego rozłożenie urlopów wypoczynkowych na wszystkie miesiące.

Przy opracowywaniu planu urlopów wypoczynkowych należy kierować się potrzebami służby, jak również procentowym rozdzielnikiem miejsc w domach wypoczynkowych na rok 1949, przyznany przez Fundusz Wczasów Pracowniczych K.C.Z.Z. właściwym związkom zawodowym, a to celem umożliwienia pracownikom wykorzystania urlopów wypoczynkowych w domach wczasów pracowniczych w ciągu całego roku w ramach miesięcznych kontyngentów miejsc“.

Jednocześnie Kuratorium wyjaśnia, iż przepisy powyższego okólnika dotyczą jedynie pracowników administracyjnych i domów dziecka, a nie pracowników pedagogicznych (nauczycieli), których urlopy wypoczynkowe związane są z feriami szkolnymi.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych wszystkich typów w Okręgu oraz Kierownicy Państw. Domów Dziecka (młodzieży i turnusowe).

Poz. 35

**PREZYDIUM RADY MINISTRÓW
Nr O-III-29**

Warszawa, dnia 13 grudnia 1948 r.

Ulgi kolejowe dla pracowników opłacanych z kredytów rzeczowych.

Poczynając od dnia 1 stycznia 1949 r. prawo do ulg przy przejazdach kolejami państwowymi

na P.K.P., przysługujące dotychczas wyłącznie pracownikom państwowym opłacanym z kredytów osobowych przysługiwać będzie również pracownikom państwowym opłacanym z kredytów rzeczowych oraz ich żonom i dzieciom do lat 14. Prawo to przysługiwać będzie jednak tylko tym pracownikom państwowym (ich żonom i dzieciom do lat 14) opłacanym z kredytów rzeczowych, którzy zajmują stanowiska służbowe przewidziane w tabelach stanowisk, a mianowicie w załączniku do rozporządzenia Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 27 grudnia 1944 r. (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 90) z późniejszymi zmianami, w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1935 r. o zaliczeniu poszczególnych grup funkcjonariuszów państwowych do kategorii funkcjonariuszów niższych i ustaleniu ich tytułów (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 360), w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1948 r. o zmianie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lokalnych funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 321) oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów wymieniających stanowiska służbowe w urzędach i instytucjach państwowych.

W związku z powyższym w instrukcji o zaopatrywaniu pracowników państwowych i ich żon w legitymacje urzędowe oraz o stosowaniu ulg taryfowych przy przejazdach koleją (okólnik z dnia 10 maja 1947 r. Nr 25, O-III-29/2) wprowadzić należy następujące zmiany:

1. w § 4 „Ulg przy przejazdach kolejami państwowymi” skreśla się na stronie 7 pkt. I. b.
2. w § 4 pkt. C 2 na stronie 9 skreśla się w końcu zdania litery „i b/”.

Wymienione zmiany wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1949 r.

V. Dyrektor

Biura Organizacji i Spraw Osobowych
(—) Mgr. JANUSZ WIECZOREK

MINISTERSTWO OŚWIATY

Nr I. Pers.-35122/48

Sprawa: ulgi kolejowe.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, iż instrukcja z dnia 10. V. 47 r. Nr 25, O-III-29/2 ogłoszona została w Dzienniku Urzędowym Min. Ośw. Nr 8 poz. 203 dnia 23. VIII. 47 r.

Z-ca Dyrektora Departamentu

(—) Mgr. J. BUCZKOWSKI
Inspektor Administracyjny

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Dnia 24 lutego 1949 r.

Nr O. Pers. 58151/48

Sprawa: ulgi kolejowe.

do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego

(—) DR CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje szkół wszystkich typów w Okręgu.

Poz. 36

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Nr O-57498/48

Toruń, dnia 24 lutego 1949 r.

Sprawa: ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej
— nadużycia.

Dyrekcje Okręgowe Kolei Państwowych stwierdzają, że kolejowe organa kontrolne ujawniły w licznych wypadkach nadużywanie przez młodzież szkolną odcinkowych miesięcznych biletów szkolnych przy przejazdach kolejami. Nadużycia te, jak z relacji władz kolejowych wynika, coraz bardziej się upowszechniające, doprowadzają się przede wszystkim do tego, że ze wspomnianych wyżej biletów korzysta młodzież szkolna, nie posiadająca w tym kierunku żadnych uprawnień, bo zamieszkała faktycznie w miejscu siedziby zakładu naukowego, do którego uczęszcza.

Biorąc pod uwagę fakt, że korzystanie przez młodzież szkolną w takich warunkach z okresowych ulgowych przejazdów kolejami podpada jako równoznaczne z jazdą koleją bez biletu pod pojęcie szalbierstwa, karanego sądownie, nadto zaś uzasadnia odpowiedzialność cywilno-prawną młodzieży wzgl. jej rodziców lub ustawowych opiekunów, wielokrotnie wyższą od ceny normalnego biletu za jednorazowy przejazd koleją na danym odcinku, polecam ob. ob. Inspektorom Szkolnym oraz Dyrektorom i Kierownikom Szkół i Zakładów w Okręgu zwrócić podległej młodzieży szkolnej uwagę na wyżej opisane konsekwencje prawne, wypływające z tego rodzaju nadużyć.

Młodzież szkolną uprawnioną do korzystania z tych ulg należy równocześnie pouczyć, że odcinkowe miesięczne bilety szkolne uprawniają do przejazdów kolejami jedynie w okresie trwania nauki i wyłącznie na naukę, że zatym korzystanie z tych biletów w okresie ferii, przypada-

jących na część miesiąca kalendarzowego, na który ważność biletu się rozciąga, względnie nawet w okresie nauki lecz w celach z pobieraniem nauki niezwiązanych tak samo jest równoznaczne z jazdą koleją bez biletu i z tego tytułu uzasadnia analogicznie wyżej opisaną odpowiedzialność sądową, zarówno karną jak i cywilną.

Zarazem zarządzam, by wszystkie Szkoły i Zakłady w Okręgu przy wydawaniu wymaganych przez władze kolejowe dokumentów (zaświadczeń i zamówień), uprawnających młodzież szkolną do nabywania odcinkowych ulgowych biletów szkolnych i korzystania z nich ściśle przestrzegały obowiązujących w tym względzie przepisów, zawartych w rozporządzeniu Ministra Komunikacji z dn. 20 kwietnia 1945 r. które w uaktualnionym późniejszymi zmianami i uzupełnieniami brzmieniu i w formie wy ciągu przytaczam jak poniżej w załączniku.

Niezależnie od powyższego polecam ob. ob. Dyrektorom i Kierownikom Szkół i Zakładów w Okręgu odmawiać wydawania odnośnych dokumentów w każdym stwierdzonym wypadku faktycznego zamieszkiwania ucznia wzgl. uczennicy w miejscu siedziby swojego zakładu naukowego, chociażby nawet odnośny uczeń wzgl. uczennica był(a) formalnie zameldowany(a) na stały wzgl. czasowy pobyt w miejscu poza siedzibą tego zakładu.

1 załącznik

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje i Kierownictwa Szkół i Zakładów wszelkich typów w Okręgu.

Załącznik do okólnika Kuratora O.S. Pom.
Nr O-57498/48 z dnia 31 grudnia 1948 r.

WYCIĄG

Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 20 kwietnia 1945 r. o wprowadzeniu w życie ulgi taryfowej na przejazdy kolejowe dla młodzieży szkolnej, ogłoszone w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Ministerstwa Komunikacji (określonym w dalszym ciągu skrótem Dz. T. i Z. K.) nr 1/45 poz. 5, z uwzględnieniem zmian i uzupełnień, ogłoszonych w Dz. T. i Z. K. nr 3/45 poz. 25 i 26, nr 7/46 poz. 50, nr 7/47 poz. 42, nr 24/47 poz. 164, nr 38/48 poz. 261.

(Jednolity tekst opracowany przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego dla użytku wewnętrznego podległych Szkół, Zakładów i Urzędów).

§ 1

Z dniem ogłoszenia wprowadza się ulgę taryfową na przejazdy młodzieży szkolnej, za odcinkowymi, miesięcznymi biletami szkolnymi.

§ 2

Uprawnieni:

1) Młodzież, uczęszczająca w celu kształcenia się w nauce lub sztuce do szkół lub zakładów naukowych państwowych (publicznych) oraz tych prywatnych, które mają prawa szkół państwowych (publicznych) następujących:

- a) szkół wyższych, średnich i powszechnych,
- b) szkół dokształcających zawodowych.

Z ulgi korzystać może tylko młodzież do lat 30, uczęszczająca regularnie do szkół w charakterze rzeczywistych słuchaczy, uczniów i wychowanków, nie zaś w charakterze wolnych słuchaczy, kursistów nadzwyczajnych, kandydatów itp.

Wyjątek stanowią zwyczajni słuchacze szkół akademickich w wieku do lat 36.

2) Do ulgi tej ma prawo tylko młodzież, uczęszczająca do szkół i zakładów naukowych, wymienionych w Wykazie Zakładów Naukowych, ogłoszonym w Dz. T. i Z. K.

§ 3

Obszar i zakres ważności.

1) Bilety odcinkowe miesięczne szkolne wydaje się na okres jednego miesiąca kalendarzowego na przejazd od stacji miejsca zamieszkania ucznia lub uczennicy (słuchacza lub słuchaczki) do stacji siedziby zakładu naukowego i z powrotem w klasie 3 pociągów osobowych na odcinki do 100 km.

2) Bilet odcinkowy miesięczny szkolny może być jednak użyty do przejazdu przez pierwsze 2 dni miesiąca następnego.

3) Bilet odcinkowy miesięczny szkolny uprawnia w okresie trwania nauki do codziennych przejazdów na naukę drogą najkrótszą lub wskazaną na bilecie między stacjami, na jakie został wydany.

4) Jeżeli w danym miesiącu kalendarzowym nauka zupełnie się nie odbywa z powodu ferii lub z innego powodu, wówczas na miesiąc ten nie wydaje się biletów odcinkowych miesięcznych szkolnych.

5) Kolej może ze względów przewozowych wprowadzić ograniczenia co do używania niektórych pociągów, zwłaszcza dalekobieżnych.

§ 4

Warunki stosowania.

1) Bilet miesięczny szkolny można nabyć na stacji miejsca zamieszkania lub siedziby zakładu naukowego, poczynając już od dnia 26 miesiąca poprzedniego, na podstawie należycie wypełnionego i potwierdzonego zaświadczenia oraz na podstawie zamówienia, należycie sporządzonego przez nabywcę biletu.

Zamówienie to powinno być poświadczane przez zakład naukowy. Blankiety zamówień nabywa się w kasach biletowych.

2) Formularz zaświadczenia nabywa się w kasie biletowej. Zaświadczenie należy wypełnić

czytelnie atramentem. Zaświadczenie musi być zaopatrzone w fotografię uprawnionego, podpisaną atramentem na stronie czołowej. Poniżej fotografii umieszcza uprawniony ponowny podpis atramentem na zaświadczeniu. W ten sposób wypełnione zaświadczenie potwierdza kierownictwo zakładu naukowego, kładąc pieczęć i podpis we właściwych rubrykach. Ponadto pieczęć należy umieścić na fotografii tak, aby część jego była odbita na zaświadczeniu.

3) Na należycie wypełnionym i podpisanym zaświadczeniu urząd gminny miejsca zamieszkania potwierdza, że uprawniony do ulgi zamieszkuje rzeczywiście w danej miejscowości.

4) Ważność zaświadczenia na każdy miesiąc trwania nauki stwierdza kierownictwo zakładu naukowego w rubryce na to przeznaczonej przez umieszczenie pieczęci i podpisu.

5) Ulgę stosuje się tylko w okresie trwania nauki. Potwierdzenie ważności zaświadczenia na miesiące kalendarzowe, w których nauka zupełnie się nie odbywa (np. z powodu ferii) jest niedozwolone.

6) W razie zmiany miejsca zamieszkania lub zakładu naukowego należy wystawić nowe zaświadczenie.

7) Na podstawie ważnego w danym okresie zaświadczenia i należycie sporządzonego zamówienia osoba uprawniona do ulgi nabyć może na stacji miejsca swego zamieszkania lub siedziby zakładu naukowego bilet odcinkowy miesięczny szkolny. Wydając bilet, kasa biletowa zatrzymuje złożone zamówienie, stempluje zaświadczenie i zamówienie datownikiem oraz wpisuje numer wydanego biletu we właściwych rubrykach zaświadczenia i zamówienia, poczym zaświadczenie zwraca podróżnemu.

8) Bilet odcinkowy miesięczny szkolny ważny jest tylko za okazaniem właściwego zaświadczenia. Jeżeli zatym podróżny okaże bilet miesięczny szkolny bez zaświadczenia albo przedstawi zaświadczenie, wystawione na inną osobę lub zaświadczenie sfałszowane, podrobione, ze śladami nieprawnej wymiany fotografii itp. bilet traci ważność na dany przejazd, a podróżnego takiego traktuje się jako jadącego bez ważnego biletu, przyczym ujawnione zaświadczenie niewłaściwe i bilet kolej zatrzymuje.

9) Po upływie terminu ważności bilet miesięczny szkolny należy zwrócić kolei. W razie zagubienia biletu należy przedstawić kasie biletowej pisemne oświadczenie o tym, potwierdzone przez szkołę.

10) Żadnych dalszych ulg przy miesięcznych odcinkowych biletach szkolnych (np. dzieci do lat 10) nie stosuje się.

11) Młodzież szkolna, zameldowana na pobyt stały lub czasowy w miejscu siedziby zakładu naukowego nie jest uprawniona do korzystania z biletów miesięcznych szkolnych.

§ 5

Tabela opłat.

(patrz aktualną każdorazową taryfę kolejową).

§ 6

Postanowienia szczególne.

1) Odstępowanie biletu miesięcznego szkolnego innej osobie jest niedozwolone.

2) Przejście do klasy 2 lub do pociągu pociągów nie jest dozwolone nawet za dopłatą.

3) Nabywca biletu miesięcznego szkolnego nie ma prawa żądać od kolei odszkodowania lub częściowego zwrotu wpłaconej kwoty w razie ograniczenia ruchu pociągów. Nie podlegają również zwrotowi należności uiszczone w myśl § 17 TO I z powodu nieokazania biletu miesięcznego szkolnego lub zaświadczenia z jakiegokolwiek przyczyn, choćby później przedstawiono bilet lub zaświadczenie.

4) Za bilety zaginione, skradzione lub niewykorzystane z jakiegokolwiek powodu kolej nie zwraca uiszczonych należności.

5) Za bilety zaginione lub skradzione kolej nie wydaje wtórników.

6) Przedłużenie terminu ważności biletów miesięcznych szkolnych nie jest dozwolone.

7) Kolej uprawniona jest do wglądu na miejscu w celu stwierdzenia, czy zaświadczenia wydawane są zgodnie z niniejszymi zasadami.

Poz. 37

RZECZPOSPOLITA POLSKA MINISTERSTWO OŚWIATY

Nr VI W-15/49

Warszawa, dnia 15 stycznia 1949 r.

W uzupełnieniu pisma z dnia 14. VIII. 48 r. Nr VI. W-1590/48 Ministerstwo przypomina, że we wszystkich sprawach, związanych z uroczystościami roku Chopinowskiego, należy porozumiewać się z Komitetem Wykonawczym Roku Chopinowskiego (Warszawa, Zgoda 15, tel. 829-08), który podejmuje się dostarczyć materiałów informacyjno - propagandowych, popularnych broszur, wskazówek dotyczących wystaw, układu programów na różnych stopniach trudności, a także podać listy wykonawców koncertów chopinowskich. Ponieważ organizowanie koncertów własnymi siłami szkół przekracza przeważnie ich możliwości, należy ograniczyć je do tych tylko wypadków, kiedy szkoła rozporządza naprawdę pierwszorzędnymi siłami artystycznymi.

w/z Dyrektora Departamentu

(—) J. B A R B A G

Dyrektor Gabinetu Ministra

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 20 stycznia 1949 r.

Nr O-2584/49

do wiadomości i stosowania.

Pismo Ministerstwa Oświaty z dnia 14 sierpnia 1948 r. Nr VI. W-1590/48 ogłoszone zostało w Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okr. Szk. Pom. z dnia 25 września 1948 r. Nr 8, poz. 152.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół i zakładów naukowych i wychowawczych w Okręgu.

Poz. 38

O D P I S

MINISTERSTWO OŚWIATY

Warszawa

OKÓLNIK Nr 5

z dnia 19 lutego 1949 r. (II Sr-548/49)
w sprawie rekrutacji młodzieży do szkół
stopnia licealnego.

Działalność komisji społeczno-pedagogicznych przy szkołach ogólnokształcących stopnia licealnego, wprowadzonych w roku ubiegłym instrukcją z dnia 1 czerwca 1948 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 5, poz. 86), przyniosła pewną poprawę w składzie społecznym młodzieży w klasach VIII i IX. Jednak i w tych klasach skład społeczny młodzieży nie tylko nie odpowiada strukturze społecznej ludności, ale nie zaspokaja również rozbudzonych potrzeb oświatowych szerokich mas pracujących i nie zabezpiecza w sposób właściwy składu społecznego przyszłej inteligencji ludowej. Jest to wynikiem tego, że w roku ubiegłym nie dotarliśmy do właściwej bazy rekrutacyjnej, jaką stanowi ogół uczniów klasy VII szkół podstawowych.

Celem poprawienia powyższego stanu rzeczy, akcja rekrutacyjna do wszystkich szkół średnich stopnia licealnego w roku bieżącym winna:

1. objąć ogół młodzieży klasy VII szkół podstawowych,

2. wydobyć z niego, nie zamykając nikomu drogi do kształcenia, najdzielniejszych, najlepiej przygotowanych i najzdolniejszych uczniów spośród dzieci o utrudnionym dawniej dostępie do kultury, a w szczególności spośród

dzieci robotników oraz pracujących (mało i średniorolnych chłopów) i pomóc tym dzieciom w przejściu do szkół średnich,

3. organizować dla nich pomoc materialną.

W tym celu Ministerstwo Oświaty zarządza co następuje: W każdej publicznej szkole podstawowej, mającej klasę VII, powołuje się zespół społeczno-pedagogiczny, w skład którego wejdą:

- a) kierownik szkoły — jako przewodniczący,
- b) przewodniczący komitetu rodzicielskiego szkoły,
- c) delegat komitetu rodzicielskiego — przedstawiciel klasy VII,
- d) wychowawca klasy VII,
- e) nauczyciel uczący nauki o Polsce i świecie współczesnym,
- f) przedstawiciel szkolnego komitetu opiekuńczego zakładu pracy czy też organizacji społecznej opiekującej się daną szkołą (o ile szkoła jest pod opieką zakładu pracy czy organizacji społecznej).

Powyższy skład zespołu kierownik przesyła inspektorowi szkolnemu w terminie do 15 marca do wiadomości, przy tym brak odpowiedzi ze strony inspektora w terminie dwutygodniowym uważa się za zatwierdzenie przez niego składu zespołu.

I. Zadania zespołu społeczno-pedagogicznego.

Zespoły winny:

1. zainteresować rodziców uczniów klas VII drogą indywidualnych rozmów lub przez zebrania rodzicielskie sprawą dalszego kształcenia ich dzieci.

2. poinformować uczniów rodziców, jakie są rodzaje i typy szkół średnich, omówić potrzeby gospodarki narodowej i uwypuklić znaczenie szkół zawodowych i liceów pedagogicznych, zwracając uwagę na zainteresowania, uzdolnienia i związaną z tym sprawą wyboru szkoły i zawodu,

3. rozpatrzyć w szczególności sprawę dalszego kształcenia dzieci robotników i chłopów pracujących, poznać ich zdolności, zainteresowania, chęci do nauki, zwrócić na nie uwagę rodziców, omówić z nimi warunki i możliwości materialne i zachęcić do kształcenia swych dzieci.

Ogólną akcją pomocy materialnej dla wybranych i szczególnie zasługujących na to uczniów zainteresować: Rady Narodowe, Związki Zawodowe, Samopomoc Chłopską, instytucje i zakłady pracy, pozyskując te instytucje dla akcji stypendialnej.

W wyniku swej pracy zespół społeczno-pedagogiczny ustali wykazy (formularz 1) kandydatów spośród dzieci o utrudnionym dawniej dostępie do kultury — dzieci robotników, mało i średniorolnych chłopów oraz inteligencji pracującej, a kierownik (przewodniczący zespołu) prześle je do właściwych (rejonowych) szkół

ogólnokształcących stopnia licealnego, liceów pedagogicznych oraz szkół zawodowych — stosownie do zainteresowań, uzdolnień, wyboru samych uczniów oraz życzeń ich rodziców.

Kierownictwa szkół podstawowych dołączają do wymienionych wyżej wykazów wyczerpującą charakterystykę każdego ucznia wraz z zaświadczeniem o rodzaju zatrudnienia i stanie majątkowym rodziców.

Inni uczniowie klas VII, nie objęci powyższymi wykazami, złożą indywidualnie podania do właściwych (rejonowych) szkół ogólnokształcących, stopnia licealnego oraz wybranych przez siebie szkół zawodowych. Charakterystykę oraz zaświadczenie, podpisane przez kierownika szkoły i przewodniczącego komitetu rodzicielskiego, o rodzaju zatrudnienia, stanie majątkowym rodziców tych uczniów kierownictwa szkoły prześlą bezpośrednio do wskazanych szkół.

II. Komisje społeczno-pedagogiczne.

Do zakresu i sposobu postępowania komisji społeczno-pedagogicznej przy państwowej, samorządowej, społecznej szkole ogólnokształcącej st. licealnego Ministerstwo wprowadza następujące uzupełnienia:

1. skład komisji w roku 1949 mają stanowić:

- a) dyrektor szkoły stopnia licealnego jako przewodniczący,
- b) przedstawiciel Rady Pedagogicznej,
- c) dwóch delegatów Rady Narodowej (powiatowej, miejskiej) jako przedstawiciele społeczeństwa,
- d) delegat Zarządu powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- e) przedstawiciel szkolnego komitetu opiekuńczego zakładu pracy czy też organizacji społecznej, opiekującej się daną szkołą (o ile szkoła jest pod opieką zakładu pracy czy organizacji społecznej).

Nadto w czasie odbywającego się egzaminu wstępnego kandydatów z danej szkoły podstawowej w komisji w miarę możliwości winien wziąć udział na prawach członka zainteresowany kierownik szkoły.

Powyższy skład komisji — po uzgodnieniu z przewodniczącym Powiatowej Rady Narodowej odnośnie delegatów Rady Narodowej oraz z przewodniczącym Powiatowego Zarządu Z.N.P. odnośnie delegata Z.N.P. — dyrektor przesyła Kuratorowi Okręgu Szkolnego w terminie do 15 maja do wiadomości, przy tym brak odpowiedzi Kuratorium w terminie dwutygodniowym uważa się za zatwierdzenie przez nie składu komisji.

Komisja społeczno-pedagogiczna — po dokładnym zapoznaniu się z wykazami nadesłanymi przez zespoły społeczno-pedagogiczne — przeprowadza egzamin wstępny:

a) piśmienny z języka polskiego i matematyki, przy tym z języka polskiego może to być dyktando lub krótkie wypracowanie, z matematyki przykład rachunkowy lub krótkie zadanie,

b) egzamin ustny, w którym winna być rozmowa na tle prac piśmiennych i warunków społecznych kandydatów.

Z egzaminu nie należy stawiać ocen, ale ustalić opinię o rozwoju, zasobie wiadomości i zdolnościach kandydata.

Po przeprowadzeniu egzaminu komisje winny z całą troskliwością rozpatrzyć w pierwszej kolejności sprawę przyjęcia kandydatów, które mogły mieć wpływ na słabsze przygotowanie kandydata.

W drugiej kolejności komisje winny rozpatrzyć sprawę przyjęcia kandydatów, skierowanych przez zespoły społeczno-pedagogiczne, i załatwić pozytywnie tych wszystkich, którzy ze względu na swe wartości społeczne, przygotowanie i stosunek do nauki dają rękojmię dobrych postępów w dalszej nauce.

Przy ostatecznej decyzji komisje wezmą pod uwagę warunki materialne kandydatów, zgłoszonych indywidualnie, biorąc pod uwagę stopień przygotowania, wyrobienia oraz przydatności społecznej i intelektualnej do dalszej nauki.

Po ustaleniu listy przyjętych kandydatów komisje społeczno-pedagogiczne rozpatrzą sprawę warunków materialnych i mieszkaniowych uczniów i zgłoszą wnioski w sprawie kolejności, w jakiej winny być im przyznane stypendia i miejsca w internacie.

Przydział ilości stypendiów z funduszu państwowego, Towarzystwa Burs i Stypendiów i innych otrzymają szkoły we właściwym czasie.

Dyrektorzy szkół zatroszczą się z całą sumiennością, by w internacie znalazła pomieszczenie przede wszystkim ta młodzież, która ma najtrudniejsze warunki materialne, a więc dzieci robotnicze i pracujących chłopów.

Ministerstwo jeszcze raz podkreśla z całym naciskiem, że najważniejszym zadaniem zespołów społeczno-pedagogicznych i komisji społeczno-pedagogicznych jest rozbudzenie większego zainteresowania się sprawą dalszego kształcenia swych dzieci wśród ogółu rodziców oraz wydobycie spośród dzieci robotników, pracujących (mało i średniorolnych) chłopów oraz inteligencji pracującej najzdolniejszych, najlepiej przygotowanych uczniów i skierowanie ich do tych szkół średnich, które najlepiej odpowiadają ich zainteresowaniom i uzdolnieniom.

Szczegółowe przepisy w sprawie rekrutacji młodzieży do szkół zawodowych stopnia licealnego oraz zakładów kształcenia nauczycieli ukażą się osobno.

w/z Ministra
(—) H. JABŁOŃSKI
Podsekretarz Stanu

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 25 lutego 1949 r.
Nr O-8953/49

Sprawa: Rekrutacja młodzieży do szkół stopnia licealnego.

Kuratorium przesyła w załączeniu okólnik Ministerstwa Oświaty Nr 5 z dnia 19 lutego 1949 r. Nr II Sr.-548/49 w sprawie wyżej wymienionej do wiadomości i wykonania z poleceniem:

1) Sprawę doboru społecznego młodzieży do szkół stopnia licealnego należy uczynić w ciągu marca br. przedmiotem specjalnych posiedzeń Rad Pedagogicznych w szkołach podstawowych, mających kl. VII, oraz zebrań rodziców uczniów klas siódmych.

Formularz Nr 1

**Wykaz uczniów kl. VII szkoły podstawowej w
kandydatów do szkół stopnia licealnego**

L. p.	Nazwisko i imię	Pochodzenie społ. i stan materialny	Uzdolnienie i wyniki w nauce	Zainteresowanie zawodem

Przedstawiciel Komitetu
Rodzicielskiego

Przewodniczący zespołu —
kierownik szkoły

Formularz Nr 2

**Sprawozdanie z czynności Komisji Społeczno-Pedagogicznej
przy Szkole**

1. Liczba zgłoszeń

Liczba przyjętych kandydatów . . . . . Liczba nie przyjętych kandydatów . . . . .
w tym dzieci:
robotników . . . . .
chłopów mało i średniorolnych . . . . .
nauczycieli . . . . .
inteligencji pracującej . . . . .
innych . . . . .

2. Charakterystyka ogólna kandydatów zakwalifikowanych (postawa kandydatów w czasie egzaminu, przygotowanie naukowe, uzdolnienie, orientacja w dziedzinie życia społecznego, zwłaszcza w Polsce Ludowej).

3. Charakterystyka ogólna kandydatów nie przyjętych — powody.

4. Ogólne spostrzeżenia Komisji.

Członkowie Komisji

Przewodniczący Komisji
Dyrektor Szkoły

2) Ze względu na doniosłość zagadnienia rekrutacji młodzieży do szkół st. licealnego. Kuratorium poleca zwrócić nań szczególną uwagę i omówić je na posiedzeniach pracowników pedagogicznych Inspektoratów Szkolnych, uwzględniając warunki w terenie i ew. specyficzne trudności w poszczególnych powiatach.

3) Do dnia 15 sierpnia br. Inspektoraty Szkolne i Dyrekcje Szkół złożą Kuratorium pedagogicznych wg wzoru (formularz 2). sprawozdania z działalności komisji społeczno-2 załączniki

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych stopnia licealnego.

Poz. 39

ODPIS

MINISTERSTWO OŚWIATY
Nr VI W-472/49

Warszawa, dnia 24 lutego 1949 r.

Sprawa: Tydzień Przyjaźni Polsko - Czechosłowackiej.

W dniach 1-14 marca br., w związku z przypadającą na dzień 10 marca drugą rocznicą zawarcia umowy o przyjaźni i wzajemnej pomocy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką, zorganizowany zostanie Tydzień Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej.

W szkołach i zakładach wychowawczych w Polsce i Czechosłowacji odbędą się w ramach Tygodnia obchody i pogadanki, które powinny dać wyraz wzajemnej przyjaźni dwóch naszych bratnich narodów i wspólnego dążenia do utrwalenia pokoju i realizacji ustroju sprawiedliwości społecznej.

Na lekcjach języka polskiego, historii, nauki o Polsce i świecie współczesnym, geografii oraz w specjalnych pogadankach należy omówić przede wszystkim następujące zagadnienia, dotyczące Czechosłowacji, jej współpracy z Polską i innymi krajami demokracji ludowej:

1) Stosunki polsko-czechosłowackie w ich historycznym przebiegu ze szczegółowym uwzględnieniem wzajemnych wpływów kulturalnych.

2) Położenie geograficzne Czechosłowacji, jej granice i obszar, bogactwa naturalne, stosunki ludnościowe.

3) Struktura gospodarcza Czechosłowacji, osiągnięcia gospodarki planowej. Współpraca gospodarcza Polski i Czechosłowacji. (Udział Czechosłowacji w Radzie Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Znaczenie Szczecina dla Czechosłowacji. Kanał Odra-Dunaj).

4) Ustrój polityczno - społeczny Czechosłowacji, Polska i Czechosłowacja wśród państw demokracji ludowej walczących o pokój i budujących socjalizm w oparciu o Związek Radziecki.

5) Współpraca kulturalna między Polską a Czechosłowacją.

W czasie trwania Tygodnia młodzież szkolna winna wziąć udział w obchodach i akademiach, organizowanych przez instytucje społeczne, jak: Komitet Słowiański i T-wo Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej oraz przez Związek Młodzieży Polskiej.

W repertuarze chórów szkolnych winien się znaleźć Hymn Państwowy Czechosłowacji, którego tekst słowny i muzyczny został zamieszczony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Oświaty na rok 1949 (Nr 1, poz. 5).

W dniach 7 i 14 marca (7. III. o godz. 11,40, 14. III. o godz. 9,45 i 11,40) Radio Polskie nadawać będzie specjalne audycje dla młodzieży szkolnej o tematyce związanej z odbywającym się Tygodniem Przyjaźni.

Audycje te — w miarę lokalnych możliwości technicznych — powinny być udostępnione młodzieży.

Za Dyrektora Departamentu
(—) J. B A R B A G
Dyrektor Gabinetu Ministra

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Nr O-9828/49

Toruń, dnia 28. II. 1949 r.

Powyższy odpis zarządzenia Ministerstwa Oświaty z dnia 24. lutego 1949 r. Nr VI W-472/49 podaję do wiadomości i wykonania.

Obywatele Dyrektorzy i Kierownicy dołożą starań, aby Tydzień przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej był należycie przygotowany i wypełniony.

Obywatele Inspektorzy Szkolni podadzą treść niniejszego pisma niezwłocznie podległym Kierownictwom szkół do wykonania.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Dr CZESŁAW SKOPOWSKI

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne oraz Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół i zakładów podległ. bezpośr. Kuratorium.

K O M U N I K A T Y

Poz. 40

Kuratorium podaje do wiadomości, że w myśl wskazówek Ministerstwa Oświaty i w oparciu o instrukcję tegoż Ministerstwa, zawartych w Dz. Urz. Min. Ośw. z r. 1946 Nr 12 poz. 405, str. 556, powstała w Toruniu przy Państwo-

wym Gimnazjum i Liceum dla Dorosłych im. Żeromskiego, przy Pl. Gen. Świerczewskiego 8, Okręgowa Poradnia Czytelnictwa i Samokształcenia. Poradnia jest placówką Wydziału Oświaty i Kultury Dorosłych Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego, urzęduje codziennie (oprócz niedziel i świąt) w godz. od 9 — 12 i 15 — 19-tej.

Celem poradni jest:

- 1) ściśle współdziałanie z akcją zwalczania analfabetyzmu,
- 2) przyjsię z pomocą wszystkim samoukom,
- 3) spopularyzowanie zagadnień samokształceniowych,
- 4) podniesienie pod względem jakościowym i ilościowym czytelnictwa i samokształcenia,
- 5) zbieranie spostrzeżeń i dokumentów w związku z zagadnieniami czytelnictwa, samokształcenia i popularyzacji wiedzy.

Zakres pracy Poradni obejmuje 3 zasadnicze działy:

- 1) czytelnictwo, 2) samokształcenie, 3) popularyzację wiedzy.

W związku z realizacją powyższego do zadań Poradni będzie należało:

- 1) prace badawcze nad zagadnieniami związanymi z analfabetyzmem,
- 2) informowanie o książce i zbliżanie do zagadnień z nią związanych (porady, prelekcje, opinie, prasa),
- 3) zachęcanie do korzystania z bibliotek publicznych, kompletów ruchomych i tworzenia biblioteczek własnych,
- 4) współdziałanie przy organizowaniu zespołów czytelniczych i samokształceniowych (metoda, dobór lektury, tematyka),
- 5) utrzymywanie kontaktu z absolwentami kursów czytelniczych i samokształceniowych i czuwanie nad wykorzystaniem ich w pracy do jakiej zostali przygotowani,
- 6) czuwanie nad doksztalcaniem kierowników zespołów czytelniczych i samokształceniowych,
- 7) pomoc w doborze odpowiednich uczestników dla kursów czytelnictwa i samokształcenia,
- 8) sprawowanie opieki nad samoukami zorganizowanymi i niezorganizowanymi, należącymi do różnych centrali kształcenia korespon-

deneyjnego i uczącymi się samodzielnie — poprzez

- a) pomoc w opracowywaniu materiału naukowego,
- b) ułatwianie zdobywania podręczników
- c) podawanie materiałów informujących (prospekty, programy),
- d) ułatwianie zetknięcia się ze specjalistami,
- e) stały kontakt z najbliższym ośrodkiem dydaktycznym,
- f) organizowanie lekcji lub konferencji konsultacyjnych dla samouków swego okręgu,
- g) przekazywanie odnośnym poradniom opieki nad samoukami, zmieniającymi miejsce pobytu,
- 9) zapoznawanie społeczeństwa z literaturą popularno-naukową.

Podstawą dla tych czynności będzie praca doświadczalno-badawcza w terenie, która będzie obejmowała:

- 1) zbieranie danych o samoukach ze swego terenu,
- 2) zbieranie materiałów i prac zespołów czytelniczych i samokształceniowych,
- 3) zbieranie danych o pracy ruchomych punktów bibliotecznych i bibliotek gminnych,
- 4) zbieranie danych co do wszelkich przejawów samokształcenia i czytelnictwa,
- 5) utrzymywanie stałej łączności z zespołami czytelniczymi i samokształceniowymi, czytelniami pism itd.

Okręgowa poradnia C. S. pracować będzie w oparciu o naukowe biblioteki toruńskie. Niezależnie od tego Poradnia posiada własną bibliotekę podręczną, która będzie w miarę funduszu stale powiększana. Okręgowa Poradnia będzie dążyć do jak najściślejszej współpracy z Biblioteką Powiatową, aby wspólnie z nią dobierać książki do kompletów ruchomych w związku z pracą zespołów, oraz współdziałać w organizowaniu działu podręczników dla samouków.

Zasięg działania Poradni będzie jak najszerszy. Poradnia ma charakter społeczny i jako taka będzie współpracować z organizacjami, a organizacje ze swej strony winny traktować Poradnię jako wspólną placówkę wszystkich instytucji.

Okręgowa Poradnia Samokształceniowa spełnia rolę poradni powiatowej dla miasta Torunia i powiatu toruńskiego (teren eksperymentalny). Ponadto jest centralną instytucją, która gromadzi cały materiał doświadczalno-badawczy przesłany z poradni powiatowych dla syntetycznego zobrazowania stanu czytelnictwa i samokształcenia w terenie. Jest instytucją, która w miarę możliwości gromadzi i rozprowadza materiał pomocniczy dla poradni powiatowych i służy im wszelkimi radami i informacjami. Okręgowa Poradnia Samokształceniowa nie ma charakteru nadrzędnej placówki nad poradniami powiatowymi. Na zlecenie Kuratorium O.S. Pomorskiego pracownicy Okręgowej Poradni mogą: odwiedzać w celach instrukcyjnych poradnie powiatowe, zwoływać na specjalne konferencje kierowników poradni powiatowych (materiały, wyjaśnienia, pokazy, wystawy, wymiana doświadczeń).

Poz. 41

Prenumerata „Sport i Wczasy“.

Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 5. I. 1949 r. Nr B.S.P./T-648/48 podaje do wiadomości, że redakcja czasopisma „Sport i Wczasy“ po porozumieniu z Ministerstwem przeznaczyła — w każdym czwartkowym numerze tego pisma — jedną stronę pod nazwą „Szkoła ma głos“ na sprawy wychowania fizycznego i turystyki młodzieży szkolnej.

„Sport i Wczasy“ jest w tej chwili jedynym pismem, w którym są systematycznie drukowane artykuły nadsyłane przez nauczycieli i uczniów, dotyczące życia sportowego młodzieży szkolnej z uwzględnieniem zagadnień: wychowawczych, metodyczno-instrukcyjnych, sprawozdawczych i tp.

Z tych względów Kuratorium zachęca do zaprenumerowania, „Sport i Wczasy“ w szkołach, Domach Dziecka, zakładach wychowawczych, bibliotekach, świetlicach, oraz we wszystkich szkolnych kołach sportowych.

Prenumerata miesięczna 95 zł (konto P.K.O. III-4950). (Nr S.P.-766/49).

Poz. 42

„WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE“

Ukazał się zeszyt 2 „Wiadomości Statystycznych“ z 1949 roku. Na treść zeszytu składają się następujące zagadnienia: Repatriacja i re-

emigracja do Polski przez punkty etapowe zachodnie Państwowego Urzędu Repatriacyjnego według miesięcy. Rybołówstwo morskie. Produkcja przemysłowa. Zatrudnienie w zakładach przemysłowych podległych Centralnym Zarządom Przemysłowym i Monopolom. Robotnicy i pracownicy umysłowi zorganizowani w związkach zawodowych. Ubezpieczenia społeczne.

Poz. 43

SPIS TELEFONÓW

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu

- 897 — Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego
- 1235 — Kuratorium Okr. Szk. Pom. — centrala
- 1236 — Kuratorium Okr. Szk. Pom. — centrala
- 1237 — Kuratorium Okr. Szk. Pom. — centrala
- 1238 — Kuratorium Okr. Szk. Pom. — centrala
- 1239 — Kuratorium Okr. Szk. Pom. — centrala

Wewnętrzny:

- 1 — Referat gospodarczy — Wydział Ogólny
- 2 — Sekretariat Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego
- 4 — Naczelnik Wydziału Ogólnego
- 6 — Referat Księgowo-Sprawozdawczy Oddziału Finansowego
- 7 — Naczelnik Wydziału Opieki nad Dzieckiem
- 8 — Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Powojskowego
- 10 — Naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury Dorosłych
- 14 — Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Średniego Ogólnokształcącego
- 898 — Naczelnik Wydziału „Służba Polsce“
- 696 — Naczelnik Wydziału Szkolnictwa Zawodowego

Poz. 44

Nakładem Księżnicy Atlas we Wrocławiu ukazały się następujące książki:

- T. Kudliński „Dziedzictwo zemsty“
- J. Wojdajewicz „Początki Polski“
- T. Parnicki „Srebrne orły“
- J. Kossowski „Zielona kadra“
- Dr W. Rybczyński „Zbiór zadań z fizyki“
- T. Grzebieńewski „Podręcznik do nauki języka angielskiego“.

O G Ł O S Z E N I A

Poz. 45

Unieważnia się zagubioną legitymację szkolną nr 190 wystawioną przez Państwowe Gimnazjum i Liceum im. Bolesława Krzywoustego w Nakle na nazwisko Ptach Klemens uczeń kl. VIII.

Unieważnia się zagubioną legitymację nr 388 wystawioną przez Państwową Szkołę Ogólnokształcącą Stopnia Licealnego w Kcyni na nazwisko Kotowska Wanda, uczennica kl. IX.

Unieważnia się zagubioną legitymację nr 513 wystawioną przez Państwową Szkołę Ogólnokształcącą Stopnia Licealnego w Kcyni na nazwisko Szware Julian, uczeń kl. VIIIA.

Część nieurzędowa

Poz. 46

W związku z Tygodniem Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej podaje się następujące:

Tezy do referatu o Czechosłowacji

1. Od 1918 do Monachium.

Zwycięstwo Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji w Rosji stworzyło przesłanki odrodzenia państwowości Czechów i Słowaków. Przyczyniły się do tego również nieprzerwana, wieloletnia walka mas ludowych oraz rewolucyjny kryzys, jaki ogarnął całą monarchię austro-węgierską.

Mimo ogromnej roli, jaką w walce o niepodległość odegrała klasa robotnicza, demonstrująca masowymi strajkami i manifestacjami swą wolę narodową i społeczne wyzwolenie — władza w nowopowstałej Republice Czechosłowackiej dostała się w ręce burżuazji. Główną przyczyną tego faktu była zdrada socjal-demokratycznej prawicy, która nie wahała się wspólnie z burżuazją przed użyciem wszelkich środków (wyłączając w to strzelanie do demonstracji robotniczych i uwięzienie ich przywódców) dla zachowania władzy kapitalistów czeskich. Burżuazyjna Czechosłowacja, wysługująca się zachodnio-europejskim imperialistom stała się jednym z głównych ogniw antyradzieckiego kordonu sanitarnego, pomogła w tłumieniu rewolucyjnego ruchu na Węgrzech i pozwoliła na używanie swego terytorium dla wszelkich antyradzieckich prowokacji, zgodziła się na jawną działalność białogwardyjskich awanturników, a nawet zajęła zakarpacką część Ukrainy. W polityce wewnętrznej czeska burżuazja stosowała nie tylko wyzysk własnych robotników, ale i ucisk innych narodowości, stanowiących zresztą większość jej mieszkańców.

Przez swą reakcyjną wewnętrzną i zagraniczną politykę warstwy rządzące Czechosłowacją pchnęły ją na drogę prowadzącą do monachijskiej katastrofy.

2. Monachium.

Dojście Hitlera do władzy w Niemczech, groźba niemieckiej agresji, podsycanej przez kapitalizm zachodnio-europejski, pragnący skierować napór niemiecki na Wschód, faszyzacja krajów, otaczających Czechosłowację zmieniły częściowo sytuację! Pod naporem mas ludowych, rozumiejących, że jedynie Związek Radziecki może pomóc CSR w tej ciężkiej sytuacji — zostaje podpisany pakt wzajemnej pomocy ze Związkiem Radzieckim, przy czym na rządanie rządu czechosłowackiego pomoc radziecką uzależniono od uprzedniej pomocy głównego sojusznika i partnera Czechosłowacji — Francji Deladier'a. Ale Francja i Anglia sprzedały w Monachium Czechosłowację Hitlerowi w zamian za jego obietnicę napaści na Związek Radziecki.

Prezydent Benesz i rząd Borana skapitulowały przed naciskiem mocarstw zachodnich i zgodzili się na podpisanie rozbioru Czechosłowacji. Odrzucili oni równocześnie propozycję ZSRR, który oświadczył, że przyjdzie z pomocą, jeśli Czechosłowacja stanie w obronie swej niepodległości nawet w wypadku niewykazania przez Francję jej sojuszniczych obowiązków. Masowe demonstracje ludu Pragi i innych miast Republiki były reakcją na ten akt kapitulacji. Rząd Borana został obalony, ale nowy rząd pod wodzą Syrowego odrzucił pomoc radziecką i powtórzył zdradę!

Burżuazja wybrała niewolę hitlerowską od walki w którejby musiała uzbroić lud i bić się u boku ZSRR. Monachium — w czasie którego rząd Becka-Składkowskiego odegrał haniebną rolę pomocnika Hitlera — było wstępem do zupełnej likwidacji niepodległości Czechosłowacji. Pół roku później, 15 marca 1939 r. Niemcy zajęli Pragę.

3. Wyzwolenie.

Czechosłowację wyzwoliła Armia Radziecka, u boku której walczyły oddziały czechosłowackie.

kie dowodzone przez obecnego Ministra Obrony Narodowej generała Svobodę. Walkę podziemną i partyzancką w kraju m. in. powstaniem na Słowacji w 1944 r. prowadziła K. P. Cz., która jedyna ze wszystkich partii zachowała — mimo ogromnych ofiar — swą organizację i która stała się wyrazicielką i nadzieją Czechów i Słowaków. Wpływ partii był tak wielki, że musiał się z nią liczyć i burżuazyjny, emigracyjny rząd w Londynie, snujący razem z innymi rządami emigracyjnymi sny o powrocie do sytuacji przedwojennej, do nowej formy kordonu sanitarnego, obejmującego w formie kierowanej przez Anglię federacji — państwa środkowej i południowo-wschodniej Europy. To też premierem nowoutworzonego na wyzwolonym terytorium rządu został przewodniczący KPCz. Klemens Gottwald. Rząd Gottwalda przeprowadził zgodnie z programem koszyckim szereg postępowych reform, unarodowienie większych zakładów przemysłowych, równouprawnienie Słowaków w ramach państwa Czechosłowackiego itp. kroki uderzające w klasy posiadające i kierując kraj na drogę do socjalizmu.

4. Rewolucja lutowa.

Reakcja czechosłowacka ani na chwilę nie zaprzestała walki o przywrócenie panowania burżuazji i obszarników. Rząd Gottwalda obejmował szeroki wachlarz partii, wchodzących w skład tzw. Frontu Narodowego. Burżuazji udało się opanować niektóre z tych partii, głównie partię narodowo-demokratyczną i słowacką partię demokratyczną. Reakcja — inspirowana z zewnątrz przez anglosasów, przeniknąwszy w kluczowej pozycji życia społecznego, politycznego i gospodarczego, a nawet do rządu, hamowała i sabotowała odbudowę gospodarczą, unarodowienie przemysłu, reformę rolną, ubezpieczenia społeczne, projekt nowej konstytucji. Próbowali oni także inne możliwości żeby utrudnić współpracę ze Związkiem Radzieckim, z Polską i innymi krajami Demokracji Ludowej. Wypełniając instrukcję swoich zagranicznych inspiratorów, którzy chcieli uczynić z tego kraju bazę przeciwko pozostałym krajom demokracji ludowej, burżuazja czechosłowacka starała się wszelkimi sposobami zdyskredytować rząd Gottwalda i Partię Komunistyczną, odizolować ją i stworzyć nowy rząd o wyraźnie reakcyjnej większości. Reakcja przygotowywała również dla realizacji swych planów zbrojny spisek.

Plany reakcji udaremniła klasa robotnicza i cały lud pracujący. Dwa i pół miliona robotników wzięło udział w strajku generalnym pod hasłem oczyszczenia rządu i całego aparatu państwowego od elementów reakcyjnych i an-

glo-amerykańskich agentur. Zjazd Rad Zakładowych 22 lutego zażądał przyspieszenia rozwoju Czechosłowacji na drodze do socjalizmu. Plan reakcji nie udał się i ona sama znalazła się w pełnej izolacji. Komitety Akcji Odrodzonego Frontu Narodowego zajęły się natychmiastowym oczyszczeniem całego życia publicznego od sabotażystów, faszystów, kolaborantów i agentów anglosaskich. Burzliwe dni lutowe przyniosły pełne zwycięstwo klasie robotniczej, ugruntowały ustrój demokracji ludowej w Czechosłowacji.

5. Po zwycięstwie.

23 lutego 1948 r. powstał nowy rząd Czechosłowacji, oczyszczony od elementów reakcyjnych. Był on wyrazem zmiany układu sił klasowych w kraju oraz świadectwem roli K.P.Cz. jako prawdziwego kierownika narodu.

Likwidacja zamachu reakcji przyspieszyła proces zjednoczenia komunistów i socjalistów w jedną Partię Komunistyczną na podstawie zasad marksizmu-leninizmu. W wyniku zjednoczeń K.P.Cz. i K.P.Słowacji utworzona została jednolita partia, obejmująca cały teren Republiki i licząca 2,5 miliona członków. We wszystkich dziedzinach życia zwycięstwo lutowe rozpoczęło etap burzliwego rozwoju.

I tak ustawa z 21 marca zlikwidowała ostatecznie obszarnictwo, oddając około 1,5 miliona ha ziemi w ręce bezrolnych i małorolnych chłopów. Nowa ustawa nacjonalizacyjna przesunęła granicę przedsiębiorstw, ulegających unarodowieniu z 100 na 50 pracowników. Tak, że obejmuje ona 95% całego przemysłu. Unarodowiono w zupełności handel zagraniczny i hurtowy. Uchwalono ustawę o państwowych ubezpieczeniach społecznych, o jednolitej szkole, przez co otwarto dzieciom mas pracujących drogę do najwyższych uczelni. Dnia 9 maja 1948 r. uchwaliło Zgromadzenie Narodowe nową konstytucję, która utrwaliła dokonane reformy demokratyczne i nakreśliła dalsze linie rozwojowe Czechosłowacji. W wyborach (30 maja) do Parlamentu (Zgromadzenie Narodowe) lista odrodzonego Frontu Ludowego otrzymała 89,2%, przeprowadzając wszędzie swoje kandydatury. Z 300 posłów na K. P. Cz. przypada 236 czyli 79%. Przewodniczący K. P. Cz. Klemens Gottwald został jednogłośnie wybrany na Prezydenta CSR, a premierem został członek Biura Politycznego K. P. Cz., A. Zapotocki.

6. Sukcesy gospodarcze.

Po rozbiciu reakcji demokracja czechosłowacka skoncentrowała swoje wysiłki na realizacji planu dwuletniego, który przyniósł przekroczenie produkcji przedwojennej o 10% i stworzył

podstawy pod pięciolatkę (1949-1953) zadaniem której jest podwyższenie poziomu produkcji o 57%, a dochodu narodowego o 18%. Plan ten przewiduje również rozwój na wsi spółdzielczości wytwórczej, która ma stać się decydującym czynnikiem w socjalistycznej przebudowie rolnictwa na bazie jego mechanizacji. Uprzemysłowienie Słowacji ma na celu m. in. liczebny wzrost słowackiej klasy robotniczej i zapewnienie narodowi słowackiemu pełnych możliwości rozwoju.

7. Stosunki z ZSRR.

Stosunki z ZSRR reprezentują mocną podstawę międzynarodowej pozycji Czechosłowacji. Rozwijają się one wszechstronnie przy zaciśnianiu się współpracy na zasadach równouprawnienia i pełnego poszanowania suwerenności państwowej. Stosunki te — podobnie jak i stosunki z innymi krajami Demokracji Ludowej zacieśniły się jeszcze bardziej w wyniku powstania Rady Współpracy Gospodarczej. W oparciu o przyjaźń i pomoc Związku Radzieckiego, który zawsze stał przy boku narodów Czechosłowacji w każdej ich trudności — Czechosłowacja ma wszystkie dane dla zrealizowania swoich planów politycznych i gospodarczych.

8. Stosunki z Polską.

Zwycięstwo lutowe ludu Czechosłowacji stworzyło prawdziwą platformę wszechstronnego rozwoju stosunków naszych z południowymi sąsiadami oraz rozwiązania w przyjaźniej atmosferze wszelkich istniejących problemów. Tradycje przyjaźni naszych narodów sięgają zarzewia naszej państwowości. Nową podstawę tej przyjaźni stworzył pakt przyjaźni i wzajemnej pomocy, którego drugą rocznicę obchodzimy 10-go marca. Ze względu na uzupełniający się charakter życia ekonomicznego obu krajów pozwolił — we wspólnym interesie — na najszerszą współpracę obejmującą wszystkie bezmała dziedziny naszej gospodarki, produkcję, inwestycje, transport, planowanie, budowanie wspólnych przedsiębiorstw, korzystanie przez Czechosłowację z bazy na naszym wybrzeżu itp. O bogactwie i różnorodności tej współpracy świadczy istnienie wielkiej ilości szczegółowych umów gospodarczych oraz praca setki stałych komisji polsko-czeskich. Współpraca obu państw obejmuje również inne dziedziny życia i należy tu wymienić nasze umowy o współpracy kulturalnej, socjalnej i prawnej. Oczywiście, że warunkiem takiej szerokiej współpracy jest wspólnota ustrojowa obu państw demokracji ludowej oraz pomoc, udzielana obu państwom przez potężny i niezwykły Związek Radziecki.

9. Zakończenie.

Współpraca Polski i Czechosłowacji wzmacniając gospodarczo oba sąsiedzkie kraje słowiańskie, przyczynia się do wzmocnienia całego obozu demokratycznego i antyimperialistycznego, który pod kierownictwem Związku Radzieckiego odnosi coraz to nowe sukcesy w walce z obozem imperializmu i ucisku.

Poz. 47

MGR. ST. ŻYTKO

Z prac i zamierzeń Kuratorium

1. Troska o poziom naukowy szkół.

W połowie stycznia br. odbyła się w Toruniu konferencja kierowników ośrodków dydaktyczno-naukowych, poświęcona omówieniu badania wyników nauczania w szkołach podstawowych. W konferencji uczestniczyli profesorowie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika dr Sosnicki i dr Lewicki. Kierownik ośrodka dydaktyczno-naukowego pedagogiki, ob. Borowski, omówił rozmaite sposoby badania wiadomości uczniów ze szczególnym uwzględnieniem testów wiadomości. Dyskusja pogłębiła zagadnienie w wyniku której ustalono, że celem uświadomienia sobie wszystkich przyczyn niewystarczającego poziomu naukowego szkół, należy przeprowadzić badania eksperymentalne testami wiadomości, a w codziennej pracy szkolnej dobrze organizować pracę domową ucznia i bezustannie egzekwować jej wyniki.

2. Konferencja powiatowych instruktorów wychowania fizycznego.

W dniach 11 i 12 lutego br. odbyła się w Toruniu konferencja powiatowych instruktorów wychowania fizycznego z Okręgów Szkolnych: pomorskiego, gdańskiego, olsztyńskiego i szczecińskiego. Na konferencję przybyli naczelnicy wydziałów „Służba Polsce” i wizytatorzy w. f., z Ministerstwa Oświaty nacz. wydz. ob. Kutner i min. wizytator ob. Denisiuk Ludwik.

Głównym zagadnieniem konferencji była rola i zadania powiatowego instruktora w. f., jego prace instrukcyjne w zakresie poprawy warunków dla w. f. w szkole, propagowanie w. f. Ponadto odbyły się pokazowe lekcje gier i zabaw i ćwiczeń gimnastycznych.

3. Ku likwidacji analfabetyzmu.

Walka z analfabetyzmem i jego likwidacja wysuwają się na czoło aktualnych zagadnień

oświatowych. Po dokonaniu rejestracji i ustaleniu ilości analfabetów przygotowuje się obecnie formy organizacyjne i metody walki z tą klęską społeczną. Ostatnia, 22 lutego br. konferencja podinspektorów o. i k. d. była całkowicie temu zagadnieniu poświęcona. Najbliższe miesiące przyniosą pierwsze zwycięstwa w walce z analfabetyzmem.

4. Konferencja oświatowa.

W pierwszej połowie kwietnia br. Kuratorium zamierza w porozumieniu z Ob. Wojewodą Pomorskim zorganizować wzorem roku ubiegłego konferencję oświatową z udziałem ob. ob. Inspektorów Szkolnych, Starostów Powiatowych, Przewodniczących Powiatowych Komisji Oświatowych i wybitniejszych działaczy oświatowych. Na konferencji zostanie omówiony całokształt prac oświatowych i kulturalnych woj. pomorskiego. Szczególnie silnie zostanie zaakcentowana sprawa struktury społecznej uczniów szkół średnich ogólnokształcących i walka z analfabetyzmem.

5. Czyn kongresowy pracowników Kuratorium.

Celem uczczenia doniosłego czynu zjednoczenia partyj robotniczych pracownicy Kuratorium O. S. Pomorskiego złożyli kwotę 17.650 zł na zwiększenie bibliotek szkolnych. Kwotę powyższą otrzymała V jednolita szkoła ogólnokształcąca stopnia podstawowego i licealnego (rozwojowa) w Toruniu.

kształcąca stopnia podstawowego i licealnego (rozwojowa) w Toruniu.

Poz. 48

MGR. BRZESKI ALOJZY

Z prac Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego dla języków obcych nowożytnych w Toruniu.

Trudnością w nauczaniu języków obcych nowożytnych w klasach wyższych stanowi brak odpowiednich podręczników i tekstów, dostosowanych do wymagań i celów wychowawczych, wyrażonych w programach przejściowych na rok szkolny 1948/49 (Dziennik Urzędowy Min. Ośw. Nr 7 z dn. 30. 6. 48). Nauczyciel musi sam w sposób umiejętny mając do dyspozycji lekturę dzieł całych lub wypisów tak dobrać i pogłębić, aby w młodzieży wyrobić postawę obiektywną i krytyczną w stosunku do roli jaką odgrywają państwa zachodnio-europejskie, a zwłaszcza anglosaskie w polityce i gospodarce światowej.

Okręgowy Ośrodek Dydaktyczno-Naukowy zwraca uwagę Koleżanek i Kolegów, uczących języków obcych na czasopisma wychodzące w Moskwie w trzech językach zachodnio-europejskich, które mogą pod tym względem oddać nauczycielowi wielkie usługi. Są to w języku angielskim:

„Soviet Literature“ miesięcznik	—	roczna prenumerata	792,— zł.
„New Times“ tygodnik	—	roczna prenumerata	906,— zł
„Soviet Woman“ dwumiesięcznik	—	roczna prenumerata	566,— zł

W języku francuskim:

„La Litterature Sovietique“ miesięcznik	—	roczna prenumerata	792,— zł
„Nouveaux Temps“ tygodnik	—	roczna prenumerata	906,— zł
„Fa Femme Sovietique“ dwumiesięcznik	—	roczna prenumerata	566,— zł

W języku niemieckim:

„Sowiet Literatur“ miesięcznik	—	roczna prenumerata	792,— zł
„Neue Zeit“ tygodnik	—	roczna prenumerata	906,— zł
„Die Sowietfrau“ dwumiesięcznik	—	roczna prenumerata	566,— zł

Ze względu na aktualną treść i na łatwy i przystępny język czasopisma te mogą znaleźć zastosowanie w nauce języków obcych w wyż-

szych klasach. Wprowadzą one młodzież w krąg zagadnień współczesnych i staną się bodźcem do wypowiedzania się w języku obcym na tematy

aktualne z życia gospodarczego, społecznego i politycznego. Z tych właśnie względów powinny one znaleźć się również w świetlicach i bibliotekach szkolnych. Lecz nie tylko nauczyciel języków obcych ale także uczący zagadnień o Polsce i świecie współczesnym znajdują zwłaszcza w *New Times*, *Nouveaux Temps* i *Neue Zeit* poważne syntetyczne artykuły z wszystkich dziedzin życia zbiorowego współczesnego świata. *Soviet Literature* przynosi nie tylko rozprawy estetyczno-literackie o literaturze sowieckiej, lecz w każdym numerze tego pięknie wydane go miesięcznika znajdziemy również artykuły o charakterze ogólnoliterackim i rozprawy o twórczości poetów i pisarzy postępowych w krajach anglosaskich.

Okręgowy Ośrodek dla nauki języków obcych nowożytnych posiada do dyspozycji nauczycieli biuletyny w języku angielskim, dostarczane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Biuletyny te wychodzą co tydzień i zawierają najświeższe wiadomości z wszystkich dziedzin naszego życia państwowego. Informują one również o głównych wydarzeniach polityki międzynarodowej. Artykuły są krótkie, ujęte zwięźle, pisane językiem łatwym i prostym i nadają się bardzo dobrze do nauki języka angielskiego już od klasy IX wzwyż. Jeżeli Ośrodek Okręgowy znajdzie wystarczające fundusze na powielanie tych biuletynów to kopie ich będzie dostarczał wszystkim nauczycielom jęz. angielskiego. Narazie można je otrzymać do wglądu i odpisu codziennie za wyjątkiem soboty w godzinach przedpołudniowych i w czwartki w godzinach popołudniowych od 18,00 do 20,00 w Ośrodku Okręgowym.

Zwraca się uwagę nauczycieli języków obcych na audycje jakie nadaje Radio Polskie Warszawa III codziennie od godz. 21,30 do 21,50 na fali 48,25 m w języku angielskim. Są to aktualne komunikaty o naszym życiu kulturalnym, gospodarczym i społeczno-politycznym. Mogą one również przyczynić się do wniesienia świeżego i ożywczego materiału do nauki języka angielskiego.

Z ostatnich wydawnictw jakie się ukazały do nauki jęz. ang. zasługują na wyróżnienie:

1. Gramatyka języka angielskiego. Antoni Prejbisz i Z. Moykowski. Wydawnictwo P.Z.W.S. Warszawa 1948 str. 334. Cena 155,- zł. Jest to podręcznik zatwierdzony do użytku szkolnego przez Ministerstwo Oświaty. W terminologii gramatycznej i treści dostosowany

jest do wymagań obowiązujących programów nauczania w zakresie gramatyki.

2. Jak uczyć języka angielskiego. Zofia Bastgen. Nasza Księgarnia. Warszawa 1948. Str. 334. Cena 1000,— zł. Jest to podręcznik metodyczny oparty na doświadczeniach z praktyki szkolnej, lecz dający równocześnie dużo wiadomości o samym języku.

3. Angielsko-Polski Słownik Techniczny. W. Skibicki. P.Z.W.S. Warszawa 1948. Str. 291. Cena 440,— zł. Słownik ten zawiera 25000 głównych wyrazów z wszystkich dziedzin naszego życia gospodarczo-przemysłowego i może być pomocny w nauce języka angielskiego zwłaszcza w szkołach zawodowych.

Uwaga: Jeśli chodzi o wymienione na początku czasopisma, to prenumeratę na nie przyjmują wszystkie placówki księgarskie i kolportażowe Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik“, „Książka“ i „Wiedza“. W Toruniu zamówienia złożyć można w Spółdzielni Wydawniczej „Książka“ ul. Chełmińska 14, gdzie na żądanie otrzymuje się szczegółowe katalogi. Bliższych informacji udziela także Okręgowy Ośrodek Dydaktyczno-Naukowy dla języków obcych nowożytnych w Toruniu przy I Państw. Szkole Ogólnokształcącej stopnia podstawowego i licealnego im. M. Kopernika w Toruniu, Zaulek Prosowy 1.

Poz. 49

MGR. A. ROSOCHOWICZ

O obowiązku służbowym nauczycieli i urzędników administracji szkolnej współdziałania w zakresie ścigania przestępstw.

Art. 242 kodeksu postępowania karnego nakłada na każdy urząd kateryczny obowiązek zawiadamiania prokuratora lub innej władzy powołanej do ścigania przestępstw (a więc Urząd Bezpieczeństwa Publicznego — Milicję Obywatelską — władze skarbowe w zakresie przestępstw karno-skarbowych) o każdym wypadku popełnionego przez pracowników odpowiedniego urzędu przestępstwa, ściganego z urzędu. Celem tego przepisu jest zapewnienie każdemu obywatelowi poczucia praworządności publicznej, sprawiedliwości społecznej oraz ładu i porządku w działalności wszelkich organów aparatu państwowego i samorządowego, a tym samym zabezpieczenie sobie przez Państwo wobec obywatela autorytetu władzy, nieodzownego dla jej należytego funkcjonowania.

Jest oczywistym, że przepis ten chybiłby swoich celów, gdyby cały ciężar czuwania nad całkowitym jego dopełnieniem obarczał wyłącz-

nie kierowników urzędów. Żaden bowiem kierownik urzędu nie jest w stanie osobiście objąć zakresem swoich wiadomości tego wszystkiego, co w szczegółach składa się na pracę poszczególnego, podległego mu pracownika, będąc z natury swojego stanowiska jedynie wykładnikiem tego, co tylko jako suma składa się na pracę i działalność podległego mu urzędu. Stąd też obowiązek służbowy współdziałania przy ściganiu przestępstw rozciąga się na każdego poszczególnego pracownika i to nie tylko w zakresie właściwego mu odcinka służbowego, lecz także uwzględniając to wszystko, co doszło do niego do wiadomości a obraża przy tym jego poczucie lojalności urzędniczej wzgl. tylko obywatelskiej wobec Państwa. Kardynalna ta zasada wypływa w sposób wyraźny w stosunku do nauczycieli z treści art. 20 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. nr 104/1932 poz. 873), w stosunku zaś do pracowników administracji szkolnej z treści art. 21 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21/1922 poz. 164) z uwzględnieniem wszelkich późniejszych zmian i uzupełnień (Dz. U. R. P. poz. 606/1922 — poz. 286/1924 — poz. 737/1932 poz. 381/1948). Wyżej powołane przepisy prawne stanowią bowiem, że „nauczyciel (pracownik państwowy) obowiązany jest dbać według najlepszej woli i wiedzy o dobro sprawy publicznej i spełniać co temu dobru służy a unikać wszystkiego, coby mogło mu szkodzić”, jest zaś chyba oczywistym, że ujawnianie przestępstw mieści się w pojęciu dobra sprawy publicznej.

Rozumie się samo przez się, że każdy pracownik państwowy, dopełniając w tym zakresie swój obowiązek służbowy, uczynić to musi w odniesieniu do przestępstw związanych ze służbą wyłącznie, zawiadamiając swojego bezpośredniego przełożonego służbowego względnie kierownika odnośnego urzędu o zauważonym przestępstwie, w żadnym zaś razie w drodze bezpośredniego kontaktowania się w tym względzie z władzami powołanymi do ścigania przestępstw (Prokuratura — Urzędem Bezpieczeństwa Publicznego — Milicją Obywatelską — władzami skarbowymi) z pominięciem swoich przełożonych służbowych. To ostatnie bowiem godząc w wypływającą z hierarchicznej organizacji każdego urzędu zasadę koordynacji pracy, pozbawiałoby kierownika urzędu zapewnionych mu drogą przestrzegania tej właśnie zasady wiadomości o funkcjonowaniu podległego mu urzędu, a co zatym idzie utrudniałoby podjęcie przez niego w właściwym czasie odpowiednich, leżących w jego kompetencji środków zaradczych. Pozbawienie zaś w ten sposób kierownika urzędu wiadomości w tym względzie umiejscalałoby pozatym faktycznie jego odpowiedzialność z tytułu niewłaściwości w funkcjonowaniu podległego mu urzędu, co znowu z kolei podrywałoby zasadę pełnej odpowiedzialności kierownika urzędu za działalność podległego mu urzędu i jego pracowników.

Obowiązek służbowy pracownika zawiadomienia swojego przełożonego o przestępstwie rozciąga się nie tylko na dostrzeżone w urzędzie przestępstwa pospolite — np. nadużycia pieniężne, fałszerstwa, poświadczenia nieprawdy, ujawnianie tajemnicy urzędowej, sprzedajność i inne nadużycia władzy zarówno natury materialnej jak i niematerialnej, ale obejmuje także wszelkie dostrzeżone w służbie i poza służbą przejawy nastawienia społeczno-politycznego wśród pracowników odnośnego urzędu w sensie ich nielojalności urzędniczej i obywatelskiej. Lojalność urzędnicza i obywatelska jest bowiem podstawowym warunkiem „wiernego służenia Rzeczypospolitej”, co z kolei stanowi kardynalny ustawowy obowiązek służbowy każdego pracownika państwowego, kto za tym jej nie dochowuje nie może bez szkody dla dobra publicznego zajmować jakiegokolwiek stanowiska urzędowego. Doniosłość tej zasady urasta szczególnie obecnie w okresie odbudowy Państwa i równoczesnego kładzenia podwalin pod przyszły ustrój socjalistyczny, to też wszelkie przejawy nielojalności wśród pracowników państwowych jako specjalnie szkodliwe w tym właśnie okresie, bo przeczące dokonywującej się konsolidacji budowanego ustroju z jego urzędowymi wykonawcami na wszystkich szczeblach hierarchii służbowej, muszą być z całą bezwzględnością tępiące.

Niewątpliwie najczęściej spotykanym przejawem nielojalności urzędniczej i obywatelskiej jest tzw. „szeptana propaganda”, która została zlikwidowana jako przestępstwo karne Dekretem z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30 poz. 192). W szczególności art. 22 i 29 tegoż Dekretu przewidują długoletnie kary pozbawienia wolności dla tego, „kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego bądź obniżyć wagę jego naczelnich organów” jak również dla tego, „kto publicznie łży, wyszydza lub poniża ustrój Państwa Polskiego...”. Dekret ten kwalifikuje jako przestępstwo karne również inne odmiany nielojalności wobec Państwa i jego ustroju, przejawiające się nie tylko w słowach ale i w czynach, stąd też każdy pracownik państwowy świadomy swej odpowiedzialności służbowej w zakresie współdziałania przy ściganiu przestępstw winien się z nim dokładnie zapoznać w całości. W tym też celu tekst jego zamieszczony został w pełnym brzmieniu dla użytku nauczycielstwa i pracowników administracji szkolnej w Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego nr 10/1947 poz. 249.

Zauważyć wreszcie należy, że ocena istoty każdego przestępstwa z punktu widzenia prawnego jak również ocena jego strony dowodowej należy wyłącznie do władzy powołanej do jego ścigania (Prokuratura, Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, Milicja Obywatelska, władze skar-

bowe), to też w wypadkach w powyższym zakresie wątpliwych nie należy ich w żadnym razie przemilczać, a zawiadamiać o nich kogo należy, bowiem tylko w ten sposób, wszelkie tego rodzaju wypadki, poddane ocenie powołanych do tego czynników nie ujdą bezkarnie.

Poz. 50

Wykaz lektury marksistowsko - leninowskiej dla zespołów samokształceniowych

1. Schaff Adam i Brum Leon — Pogadanki ekonomiczne — wydanie szóste — Warszawa 1948 — Książka str. 127, cena 90,— zł.

Jest to stenogram wykładów obu autorów w Centralnej Szkole P. P. R. Książka przeznaczona jest dla samouków, kursów robotniczych, szkół politycznych itp. — W sposób jasny, przystępny, językiem łatwym podaje podstawowe zasady ekonomii socjalistycznej. Na końcu książki są pytania do każdego z rozdziałów, aby ułatwić czytelnikowi przyswojenie treści.

2. Brus Włodzimierz — Pogadanki z zakresu ekonomii politycznej socjalizmu — Warszawa 1949 — Książka i Wiedza, s. 77, cena 100,— zł.

Jest to opracowany stenogram popularnych wykładów autora. Podaje najogólniejsze pojęcia z zakresu ekonomii politycznej socjalizmu. Jest więc w tym względzie uzupełnieniem Pogadek ekonomicznych Schaffa i Bruma. Rozważania przeprowadzone są na materiale poglądowym z doświadczeń w Z.S.R.R. Na końcu książki zamieszczono również doskonałe pytania kontrolne.

Biblioteka ekonomiczna — Książka kurs ekonomii politycznej w 11 broszurach

1. Leontiew A. — Przedmiot i metoda ekonomii politycznej — przekład Elżbiety Wąsowicz — Warszawa 1948, s. 137, cena 140,— zł.

Zawartość: rola ekonomii politycznej w marksistowsko-leninowskiej teorii, produkcja materialna, podstawa życia społecznego ludzkości, ekonomia polityczna jako nauka ogólnohistoryczna, o ekonomii politycznej socjalizmu, materialność świata, pierwotność świata materialnego, poznawalność świata i praw nim rządzących, powszechny związek i współzależność zjawisk, dialektyczna teoria ruchu, zmiany i rozwoju, przechodzenie stopniowych zmian ilościowych w zasadnicze zmiany jakościowe, rozwój jako walka przeciwieństw.

2. Ostrowitianow K. — Zarys ekonomii przedkapitalistycznych formacji, wyd. III. str. 186 — cena 150,— zł, wyczerpane

3. Kozłow G. A. — Początki kapitalizmu. Produkcja towarowa. Pieniądz. — W-wa 1948, s. 163 — cena 170,— zł.

Praca ta obejmuje okres powstania kapitalizmu, kapitalistycznego systemu wytwarzania oraz pieniądza jako rezultatu rozwoju gospodarki towarowej. Wszystkie trzy części oparte są na marksistowsko-leninowskiej analizie. Praca napisana jest przystępnie.

4. Kuzniecowa A., Ostrowitianow K. — Kapitał i wartość dodatkowa — Płaca robocza i dzień roboczy str. 128 — cena 100,— zł. nr 5, 6 i 7 w druku.

8. Wygodzki S. — Kapitał handlowy i zysk handlowy. Kapitał pożyczkowy i kredyt W-wa 1948, s. 97 — cena 100,— zł.

Zawiera rozważania na temat: kapitał handlowy jako historyczny poprzednik kapitału przemysłowego, kapitał handlowy w warunkach kapitalistycznego ustroju, kapitał lichwiarski, banki i operacje (wszystkie rodzaje kapitału i wszystkie formy obrotu).

9. Ostrowitianow K. — Renta gruntowa a rozwój kapitalizmu w rolnictwie; s. 68 — cena 60,— zł.

10. Trachtenberg I — Reprodukcyjność kapitalistyczna a kryzysy ekonomiczne — W-wa 1948, s. 140 — cena 120,— zł.

Autor jest członkiem Akademii Nauk Z.S.R.R. W pracy swej omawia teorie poprzedników Marksa (Quesney, Smith, Ricardo, Say, Sismondi) a następnie teorię reprodukcji, teorię i historię kryzysów, stosunek Lenina i Stalina do teorii reprodukcji.

nr 11 w druku.

12. Blumin I. G. i Trachtenberg J. A. — Ekonomiczne poglądy Keynesa. Powszechny kryzys kapitalizmu a burżuazyjna ekonomia polityczna — Warszawa 1948, s. 103, cena 100,— zł.

Obie rozprawy dotyczą krytyki teorii wybitnego ekonomisty współczesnego lorda Keynesa (zm. w r. 1946), który decydująco wpływał na politykę Anglii.

1. Grosfeld Leon — Z dziejów kapitalizmu w Polsce. W-wa 1948 „Książka” str. 84 — cena 150,— zł.

Zawartość: Powstanie i rozwój przemysłu kapitalistycznego, powstanie kapitału finansowego, ekspansja kapitału polskiego przed 1914 r. — Górny Śląsk, Galicja i Poznańskie.

Omówiono tu niektóre zagadnienia rozwoju kapitalizmu polskiego w okresie przed pierwszą wojną światową oraz interesy i dążenia burżuazji polskiej w okresie bez-

pośrednio poprzedzającym tzw. drugą niepodległość. Tekst ilustruje szereg interesujących wykresów graficznych a także portretów działaczy przemysłowych i finansistów oraz widoków fabryk.

2. Rutski Kazimierz — Zagadnienia ekonomii polityki socjalizmu ZSRR. W opracowaniu i z wstępem Edwarda Lipińskiego oraz z przedmową Stefana Jędrzychowskiego. W-wa 1948, s. 237 — cena 600,— zł.
(Biblioteka Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Tom. VII)

Biblioteka socjalizmu naukowego.

„KSIĄŻKA“

1. Plechanow Jerzy — Podstawowe zagadnienia marksizmu — wydanie IV, str. 140 — cena 120,— zł.

Syntetyczny wykład materializmu dialektycznego a w szczególności filozoficzno-historycznych zagadnień socjalizmu naukowego. Plechanow zwalcza usiłowania rewizjonistów, zmierzające do oddzielenia historycznej i ekonomicznej części marksizmu od jego podstaw filozoficznych, twierdząc, że marksizm to całkowity światopogląd, jednolity i niepodzielny, a każde nowe odkrycie w dziedzinie historii kultury, mitologii, sztuki dostarcza nowych dowodów na poparcie materialistycznego pojmowania dziejów. Książkę zamykają fragmenty pt. „Dialektyka i logika“ wzięte z przedmowy Plechanowa do pracy Engelsa „Ludwik Feuerbach“

2. Plechanow Jerzy — O roli jednostki w historii, wyd. II, str. 56, cena 60,— zł, wyczerpane
3. Plechanow Jerzy — O materialistycznym pojmowaniu dziejów, wyd. II, str. 48 — cena 50,— zł, wyczerpane.
4. Plechanow Jerzy — Przyczynek do zagadnienia rozwoju monistycznego w pojmowaniu dziejów — str. 282 — cena 250,— zł wyczerpane
5. Kautsky Karol — Nauki ekonomiczne Karola Marksa wyd. VII str. 256 — cena 250,— zł.
6. Kautsky Karol — Tomasz More i jego utopia z trzeciego wydania niemieckiego przełożył K. Bleszyński — str. 336 — cena 300,— zł.

Głęboka analiza marksistowska stosunków społeczno-ekonomicznych współczesnych Tomaszowi More czyni z tej pracy poważne dzieło naukowe, które równocześnie jest i dziełem literackim barwnie i żywo napisanym.

Biblioteka klasyków marksizmu

„KSIĄŻKA“

7. Marks Karol — Dzieła wybrane, 2 tomy str. 1036, cena 800,— zł, wyczerpane

8. Marks Karol — 18 brumaire'a Ludwika Bonaparte, str. 156 — cena 140,— zł.

9. Marks Karol — Wojna domowa we Francji, wyd. II str. 100 — cena 100,— zł.

10. Marks Karol — Walki klasowe we Francji 1848-1850, str. 156 — cena 120,— zł.

W pracy tej Marks analizuje okres rozwoju historycznego i wskazuje wewnętrzny związek przyczynowy między zdarzeniami politycznymi a ich podłożem ekonomicznym. Praca jest poprzedzona pełnym tekstem wstępu Engelsa.

11. Marks Karol — Praca najemna i kapitał, wyd. III, str. 52, cena 60,— zł, wyczerpane

12. Marks Karol — Płaca, cena, zysk, str. 76, cena 70,— zł wyczerpane

13. Marks Karol — Krytyka programu Go tajskiego, str. 56 — cena 50,— zł.

Najdonieślejsza obok „Manifestu Komunistycznego“ praca programowa daje w najbardziej zwięzłych sformułowaniach teoretyczne podstawy programu partii proletariackiej.

14. Marks Karol — Nędza filozofii, cena 220,— zł.

Praca zawiera przedmowę Engelsa i Marksa oraz listy Marksa, wyjaśniające genezę utworu. Marks krytykuje tutaj filozofię idealistyczną w ciekawym rozdziale zatytułowanym: o metafizyce ekonomii politycznej.

15. Engels Fryderyk — Anty-Dühring. Z trzeciego wydania niemieckiego przełożył Paweł Hoffman, str. 406 — cena 300,— zł wyczerpane

16. Engels Fryderyk — Pochodzenie rodziny, własności prywatnej i państwa, str. 216, cena 200,— zł.

W oparciu o wyniki badań uczonego amerykańskiego L. H. Morgana daje Engels klasyczną, marksistowską analizę zasadniczych zagadnień, związanych z pochodzeniem rodziny, formacji społecznych, powstaniem państwa itd.

17. Engels Fryderyk — Ludwik Feuerbach i zmierzch klasycznej filozofii niemieckiej, wyd. III, str. 88, cena 90,— zł.

Engels wskazuje tutaj na zasadniczą różnicę między materializmem dialektycznym, a idealistyczną dialektyką Hegla i metafizycznym materializmem Feuerbacha.

Pracę poprzedza w nowym wydaniu artykuł Lenina o Engelsie, a zamyka ją artykuł Marksa pt. „Tezy o Feuerbachu“.

18. Engels Fryderyk — Rozwój socjalizmu od utopii do nauki, wyd. III str. 84 — cena 70,— zł, wyczerpane

19. Marks Karol i Engels Fryderyk — Manifest komunistyczny, wydanie jubileuszowe, str. 152, cena 70,— zł, wyczerpane
20. Marks Karol i Engels Fryderyk — O materializmie historycznym, wyd. III, str. 64, cena 60,— zł wyczerpane

21. Engels Fryderyk — Zasady komunizmu, Warszawa 1948, str. 46, cena 50,— zł.

Przedmowa Engelsa podaje genezę Manifestu i Zasad. Treść ułożona w formie pytań i odpowiedzi, zaopatrzona w ciekawy indeks imienny.

22. Lenin Włodzimierz Iljicz — Co robić? str. 216, cena 170,— zł.

Są to podstawy ideologii partii bolszewickiej.

23. Lenin W. I. — Marks, Engels, Marksizm. str. 460, cena 450,— zł, wyczerpane

24. Lenin W. I. — Karol Marks, wyd. III, str. 36, cena 45,— zł.

Broszura Lenina daje w encyklopedycznym skrócie biografię Marksa i doskonałą zwięzłą charakterystykę teorii marksizmu.

25. Lenin W. I. — Dwie taktyki socjaldemokracji w rewolucji demokratycznej, wyd. III, str. 144, cena 130,— zł.

Mówi praca ta o konieczności przeobrażenia rewolucji burżuazyjnej w rewolucję socjalistyczną.

26. Lenin W. I. — Dziecięca choroba w „lewicowości“ w komunizmie (próba popularnego wykładu marksistowskiej strategii i taktyki), wyd. II, str. 128, cena 110,— zł.

28. Lenin W. I. — O literaturze — str. 48, 100,— zł wyczerpane

29. Lenin W. I. — O związkach zawodowych str. 172, cena 160,— zł.

30. Lenin W. I. — Ekonomika i polityka w epoce dyktatury proletariatu oraz inne artykuły z lat 1918-1923 — W-wa 1948 „Ks.-Wiedza“ str. 85 — cena 80,— zł.

Broszura zawiera obszernie komentarze redakcji.

31. Stalin J. — Zagadnienia leninizmu, str. 564 600,— zł. wyczerpane

32. Stalin J. — O materializmie dialektycznym i historycznym, str. 48, cena 20,— zł, wyczerpane

33. Stalin J. — Marksizm, a kwestia narodo-wo-kolonialna. Zbiór artykułów i przemówień W-wa 1948, „Książka“ — str. 391, cena 300,— zł.

(Z bardzo obszernymi przepisami).

34. Stalin J. — O podstawach leninizmu, wykłady wygłoszone na Uniwersytecie im. Swierdłowa w 1924 r. W-wa 1949 „Książka“-„Wiedza“, str. 116, cena 120,— zł.

Wykłady te poruszają następujące zagadnienia: historyczne źródła leninizmu, metody — teoria, dyktatura proletariatu, kwestia chłopska, narodowa, strategia i taktyka, partia, styl pracy itp.

Mała biblioteczka marksistowsko-leninowska. „KSIĄŻKA-WIEDZA“

1. Stalin J. — Klasa proletariatuszy i partia proletariatuszy — W-wa 1949, str. 16, cena 25,— zł.
2. Lenin W. — Referat o Rewolucji 1905 roku, str. 32 — cena 25,— zł.
(podaje także bibliografię do studium rewolucji)

Mała biblioteczka podaje materiały do studiowania historii W.K.P.

Czasopisma

1. Myśl współczesna — miesięcznik naukowy — Łódź, Piotrkowska 86
2. Państwo i prawo — miesięcznik naukowy — organ zrzeszenia prawników demokratów w Polsce, Łódź, Gdańska 9.
3. Nowe drogi — organ KCPZPR
4. O trwały pokój i demokrację ludową — organ Biura Informacyjnego Partii Komunistycznych i Robotniczych.

Poz. 51

ELŻBIETA BĄKOWSKA

POLEPSZAMY WYNIKI NAUCZANIA

Na drodze rozważań nad sposobami polepszenia wyników nauczania poszukiwać będziemy niewątpliwie nowych metod i środków do tego celu zmierzających.

Warto jednakże przy tej okazji zrobić przegląd i przewartościować środki dotychczas przez nas stosowane. Odrzucić takie, które nie wytrzymały próby celowości, a zatrzymać i udoskonalić te, których rola w pracy szkolnej dodatnio się zaznaczyła i egzamin celowości zdała.

Do tych ważnych narzędzi pracy, nie zawsze i nie wszędzie należycie wykorzystywanych, należy zeszyt przedmiotowy, czyli zeszyt pracy ucznia. Zestawmy różnorodne, a tak ważne momenty pracy, w których zeszyt przedmiotowy może i powinien stać się jednym z decydujących środków walki o dobre wyniki nauczania.

Praca domowa ucznia.

wa Zacznijmy od sprawy, która tak często wpływa na powierzchnię w czasie dyskusji na konferencjach nauczycielskich. Wybuchają wtedy gorące utyskiwania na to, że uczeń „nie umie uczyć się“, później przychodzą twierdzenia, że młodzież często lekcji zadanych wogóle nie odrabia — i na tym kończy się wymiana skarg.

Środkiem zaradczym jest właśnie zeszyt przedmiotowy należycie prowadzony. Moment zadawania pracy domowej powinien być w zeszycie pracy ucznia utrwalony: temat sprecyzowany i zapisany wraz z wskazówkami dotyczącymi jego opracowania, — jeżeli takowe będą potrzebne. Sposób takiego zadawania stanowi i dla nauczyciela ważne ćwiczenia dydaktyczne, zmusza do skonkretyzowania celu danej lekcji i do oceny z góry możliwości, jakimi uczeń rozporządza w osiągnięciu tego celu. Zadawanie lekcji nie ograniczy się wtedy do polecenia ustnego, wydanego często już po dzwonku: „nauczycie się tego w domu“.

A uczeń w domu otwiera podręcznik (jeżeli ma) i „kuje“ dany rozdział od a do z, nie wyróżniając co jest istotną treścią rozdziału a co ma znaczenie uboczne. Wyniki takiego uczenia się są zwykle żałosne. Uczeń leniwy zniechęca się i zamyka książkę. Uczeń pilny ślęczy godzinami aż do znużenia. A chodzi przecież o to, by uczeń umiał wyłowić z danego rozdziału istotne rzeczy i zebrać je w całość. Niekiedy musi powiązać z materiałem już przerobionym. Niekiedy zestawiać większe partie materiału, by zbudować własną syntezę. Wszystko to uwidocznić może w zeszycie przedmiotowym, a tym samym ułatwić nauczycielowi stałą kontrolę pracy domowej ucznia.

Na jednej z konferencji rejonowych ogniska Z.N.P. słyszeliśmy o bardzo trafnym w swej prostocie sposobie zadawania lekcji przez nauczyciela w szkole podstawowej. Poleca on uczniom uważne odczytanie zadanego rozdziału z podręcznika, po czym zamknięcia książki i napisania 10-ciu zdań, zapamiętanych z przeczytanej treści. Jeżeli uczeń nie może tego uczynić, to znaczy, że musi raz jeszcze przeczytać itd. aż dożądanego opanowania treści.

Nie chodzi wcale o to, by uczeń pisał dużo, lub by wykonywał trudne rysunki, wymagające dużej ilości czasu. Chodzi o celowe streszczenia, o skróty w formie dyspozycji, o wykresy, o zestawienia, o tabele itp.

Ucząc dobrego prowadzenia zeszytu przedmiotowego, nauczymy dobrego korzystania z poręcznika. Nauczymy wartościowania jego treści i pobudzimy do krytycznej oceny — przez ucznia samego — stopnia opanowania materiału, a więc do samokrytyki.

Praca domowa ucznia nie powinna być tylko bierna i niewolniczo odtwórcza. Właśnie dlatego musi być dobrze zadawana. Musi ona często wypuklać samodzielne podejście do materiału lekcyjnego. Musi być zorganizowana i planowana. Inaczej nie polepszymy wyników nauczania.

Praca w szkole.

Także i w czasie lekcji zeszyt przedmiotowy jest istotnym warsztatem pracy ucznia, organizując przebieg godziny lekcyjnej, zamykając i utrwalając istotne jej momenty.

Zapisany na początku godziny temat lekcyjny od razu wprowadza ucznia w obręb spraw z nim związanych. Krótka dyspozycja wzgl. plan lekcji, wpisywany punktami w miarę posuwania się w głąb zagadnienia, albo też sporządzany wspólnymi siłami pod koniec lekcji, jako zebranie i utrwalenie nowych wiadomości. W naukach przyrodniczych zeszyt przedmiotowy często zawiera odpowiedź na postawione zagadnienie w formie schematycznych rysunków, utrwalających wybrane charakterystyczne szczegóły dla podkreślenia ich wagi i znaczenia.

W godzinach ćwiczeń w pracowniach odzwierciedla zeszyt przedmiotowy przebieg pracy w jej najważniejszej formie — formie poszukiwania — i zbiera triumfalnie wyniki dociekań i potwierdzeń. Wzory fizyczne i wzory chemiczne stają się tam ożywione przewodnią myślą poszukiwania, a utrwalone jako zdobycz własnej pracy.

W sposób podobny możemy rzucić światło na zeszyt pracy w każdym przedmiocie nauczania, nie wykluczając humanistyki, bo w każdym przedmiocie przebieg lekcji powinien znaleźć swój ślad w zeszycie pracy ucznia w schematycznych notatkach, w ramach: zadanie — wykonanie — wynik.

W stosunku do charakteru omawianych zagadnień zmieniać należy metody opracowań w zeszycie przedmiotowym, dobierając takie, które istotnie zagadnienia specjalnie odpowiadają. Tak np. w przedmiocie, któremu obecnie dużo poświęcamy uwagi, — w nauce o Polsce i zagadnieniach życia współczesnego — prowadzenie schematycznych zestawień wydarzeń życia bieżącego w zeszycie przedmiotowym wprowadza ucznia w gęszcz wypadków, ucząc zarazem segregowania, wiązania i oceny krytycznej, wyrabiającej samodzielność sądów.

Prowadzenie zeszytów lektury uczy ogarniania całości dzieła, a zarazem wybierania zagadnień istotnych i oceny ich naświetlenia przez autora.

Są to sprawy zbyt dobrze nauczycielom wszystkim znane, lecz chodzi o to, by uczeń po przez swój zeszyt przedmiotowy nauczył się patrzeć na naukę szkolną w sposób właściwy. Chodzi o to, by momenty analizy nie stanowiły odrębnych i niezależnych od siebie urywków, lecz by prowadziły do syntezy, jakże często olśniewającej i rozszerzającej horyzonty myślowe do nowych granic.

Warto zastanowić się nad tym i dobrać wzgl. wynaleźć sobie właściwy sposób prowadzenia zeszytu pracy ucznia, by stanowił on mocne rusztowanie, na którym ukażemy perspektywę celowej dyscypliny pracy i umocnimy nastawienie ucznia do zdobywania rzetelnej wiedzy. A o to nam właśnie obecnie chodzi.

Egzekutywa.

Zagadnienie egzekutywy ważnym jest momentem w ocenie wyników nauczania, lecz nie może ona ograniczać się tylko do poprawy „kla-

sówek“ i do „przepytowania“ na początku godziny lekcyjnej. Przeglądanie przez nauczyciela zeszytów przedmiotowych nie tylko uzupełnia, lecz i wzbogaca istotę oceny pracy ucznia przez nauczyciela. Zeszyt ten jest zwierciadłem pracy ucznia, w którym odbija się całkowicie nastawienie ucznia i do pracy i do danego przedmiotu.

Możność skontrolowania wyniku nie jednorazowo wykonanej pracy, lecz szeregu tych prac w zeszycie przedmiotowym daje podstawy do rzetelnej i sprawiedliwej oceny pracy ucznia i domowej i szkolnej, a także i do wnikięcia w jego psychikę uczniowską. Tam łatwo zauważyć można, w których momentach uczeń nie może „dać sobie rady“, co jest dla niego zbyt trudne, a co przychodzi z łatwością. W sposobie notowania przebiegu godziny lekcyjnej jasno widać, czy nowe wiadomości przyszły na grunt przygotowany, czy znalazły właściwe miejsce wśród wiadomości poprzednio zdobytych. Widać też, czy godzina lekcyjna nie została zmarnowana przez brak uwagi ucznia, lub przez odkładanie poczynienia rysunków wzgl. notatek „na później“.

Rzecz oczywista, że tyle wiadomości o uczniu i o stanie jego wiedzy dać może tylko zeszyt bardzo celowo przez nauczyciela prowadzony. Na początku roku szkolnego, na pierwszej godzinie lekcyjnej, musi być zawarta z uczniami poważna i szczegółowa umowa co do sposobu prowadzenia zeszytów. Wymagania swe sprecyzować trzeba bardzo jasno i starannie uzasadnić je. I trzeba sprawę zeszytu postawić tak, by uczeń pokochał swój zeszyt i by sam otaczał go staranną opieką. A będzie czynić to wtedy, gdy w zeszycie swym zobaczy niezbędne narzędzie systematycznej pracy w czasie godziny lekcyjnej, cenną pomoc naukową w odrabianiu lekcji, niezastąpionego pomocnika w okresie „powtórek“.

Długoletnie uważne obserwacje terenów szkolnych i metod pracy kolegów nauczycieli dają niezłomne przekonanie, że wyniki nauczania są zawsze w stosunku wprost proporcjonalnym do czasu, uwagi i starań, jakie nauczyciel poświęca sprawie prowadzenia zeszytów przedmiotowych.

Tam są wyniki nauczania dobre — gdzie zeszyt przedmiotowy dobrze jest prowadzony.

Walory wychowawcze.

Systematycznie, celowo i starannie prowadzony zeszyt pracy wychowuje ucznia. Wyrabia poczucie estetyki, pragnienie ład i porządku. Kształci i wdraża ucznia do odpowiednich metod pracy, zmusza do obowiązkowości i punktualności. Doprowadza do zrozumienia korzyści, jakie dają logiczne, celowe, systematyczne notatki, uczy należytej oceny planowości i staranności. Wymaga samodzielności w pracy, cierpliwości, dokładności, wytrwałości. Wzbu-

cza w uczniu poczucie odpowiedzialności i prowadzi do poszanowania własnej pracy.

Przywiązanie ucznia do własnego zeszytu stanowić może o jego postawie wobec zagadnienia pracy w ogóle. Znajdzie on w niej w przyszłym życiu tyle dumy i zadowolenia, ile mu daje w szkole jego wzorowo prowadzony zeszyt przedmiotowy.

Poz. 52

Wyciąg z pisma Prezydium Pomorskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 9 lutego 1949 r. Nr-0132/49, skierowanego do Powiatowych, Miejskich i Gminnych Rad Narodowych woj. Pomorskiego, w sprawie oświaty i szkolnictwa.

Komisja Oświatowa przy Wojewódzkiej Radzie Narodowej, zebrana na posiedzeniu w dniu 26 stycznia 1949 r., postanawia wezwać Komisje Oświatowe przy Powiatowych Radach Narodowych do pobudzenia ich własnej inicjatywy i uaktywnienia działalności komisji oświatowych przy gminnych i miejskich radach narodowych, w zakresie zadań, wyszczególnionych w uchwale Prezydium Krajowej Rady Narodowej z dnia 16 lipca 1946 r., ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okr. Szkoln. Pom. z dnia 15 października 1947 r. Nr 11, poz. 276, której tekst powinna posiadać każda komisja oświatowa.

Należy przypomnieć gminnym i miejskim komisjom oświatowym, że w działalności swej nie mogą ograniczać się tylko do stawiania wniosków do budżetów samorządowych i opiniowania preliminarzy budżetowych, lecz powinny otoczyć opieką i głęboką troską wszystkie potrzeby kulturalno-oświatowe gmin (miast), starając się przede wszystkim o:

- 1) zapewnienie odpowiednich środków w budżetach gminnych na wszystkie potrzeby kulturalno-oświatowe i należyte wykorzystanie tych środków,
- 2) powiększenie liczby przedszkoli samorządowych,
- 3) ułatwienie władzom walki z analfabetyzmem,
- 4) należytą opiekę nad zdrowiem uczniów,
- 5) pomoc materialną dla niezamożnych uczniów celem umożliwienia im dalszego kształcenia się,
- 6) odpowiednie urządzenia higieniczno - sanitarne (zwłaszcza ustępy) i sprzęt w szkołach,

- 7) popularyzowanie i popieranie akcji komasacyjnej szkół powszechnych, mającej na celu podniesienie ich stopnia organizacyjnego,
- 8) poprawę dróg i ścieżek szkolnych i organizowanie dowożenia dzieci ze szkół niżej zorganizowanych do szkół zbiorczych,
- 9) czuwanie nad należytym wykonywaniem obowiązku szkolnego i egzekwowaniem nałożonych kar,
- 10) to, aby dziatwa i młodzież wychowywała się w poczuciu obowiązków obywatelskich względem demokratycznego Państwa Polskiego.

Zadania te, przerastające nieraz możliwości finansowe gmin, a mające na celu pełną realizację demokratycznego ustroju szkolnictwa, w wielu wypadkach będą mogły być wykonane tylko przy odpowiedniej współpracy i inicjatywie komisji oświatowych, które powinny szukać i znaleźć sposoby na rozwiązanie występujących trudności.

Jednocześnie Wojewódzka Komisja Oświatowa apeluje do Powiatowych Komisji Oświatowych, by stale dążyły do ożywiania pracy gminnych i miejskich komisji oświatowych, interesując się potrzebami kulturalno-oświatowymi w terenie i zabierając systematycznie materiały statystyczne, wykazujące istniejące jeszcze braki w urządzeniu, zaopatrzeniu, rozwoju i organizacji pracy w dziedzinie oświaty i kultury poszczególnych gmin.

Ogólne wytyczne dla gminnych, miejskich i powiatowych komisji oświatowych przy Radach Narodowych w zakresie oświaty i szkolnictwa.

W zakresie przedszkoli:

1. dopomagać w zakładaniu nowych przedszkoli przez stworzenie podstaw finansowych w budżetach związków samorządowych;
2. przez uświadomienie rodziców wpływać na podniesienie frekwencji w przedszkolach;
3. kierować odpowiednie kandydatki do Liceum dla Wychowawczyń Przedszkoli w Toruniu;

W zakresie szkolnictwa podstawowego:

1. zwrócić uwagę na to, aby wszystkie dzieci w wieku obowiązku szkolnego uczęszczały do szkoły powszechnej i kończyły 7 klas,

2. wpłynąć na zarządy gminne, aby prowadziły ścisłą ewidencję dzieci w wieku obowiązku szkolnego;
3. spowodować uchwały rad narodowych w sprawie dowożenia dzieci do szkół wyżej zorganizowanych;
4. współdziałać z władzami szkolnymi i występować z inicjatywą na odcinku komasacji szkół niepełnych i tworzenia szkół zbiorczych, wzbudzać w społeczeństwie tęsknotę do lepszej, pełnej, wysokozorganizowanej szkoły powszechnej;
5. dopomagać czynnikom szkolnym do wprowadzenia w budżetach gminnych etatów dla sekretarzy szkół wysokozorganizowanych;
6. w szkołach powszechnych propagować nauczanie wyłącznie języka rosyjskiego.

W zakresie szkolnictwa średniego:

1. Występować z inicjatywą w sprawie zakładania nowych szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych w tych miejscowościach, gdzie odczuwa się ich brak oraz na przedmieściach i w dzielnicach robotniczych;
2. spowodować dostarczenie dla publicznych średnich szkół zawodowych własnych lokali, aby umożliwić odbywanie nauki w godzinach przedpołudniowych;
3. do liceów pedagogicznych (w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku, Grudziądzu, Inowrocławiu, Tucholi, Chełmnie i Wymyślinie) wyszukiwać i zgłaszać odpowiednich kandydatów do zawodu nauczycielskiego.

W zakresie oświaty dorosłych:

1. Wywierać wpływ na nieposiadających ukończonej szkoły powszechnej, a szczególnie na analfabetów i półanalfabetów, aby uczęszczali na kursy dla nich organizowane i udzielić finansowego i moralnego poparcia tym kursom;
2. wszelkie poczynania w zakresie oświaty dorosłych i akcji bibliotecznej uzgadniać z państwowymi władzami oświatowymi.

W zakresie opieki nad dzieckiem:

1. przy kwalifikowaniu dzieci i młodzieży na kolonie letnie zwracać uwagę, aby odpłatność ze strony rodziców silnych finansowo była dostatecznie wysoką, a uprzywilejowane rodziny robotnicze — wielodzietne;

2. kandydatów odpowiednich na pracowników kolonijnych (wczasów letnich) zgłaszać w Inspektoratach Szkolnych, a kandydatów na wychowawców w domach dziecka — do Kuratorium Okręgu Szkolnego.

W odniesieniu do całokształtu szkolnictwa:

1. baczyć, by budżety samorządu terytorialnego zaspakajały istotne potrzeby szkolnictwa i uwzględniały jego stały rozwój;
2. pomagać w zakładaniu burs, internatów i fundowaniu stypendiów oraz zainteresować się przydziałem stypendiów i miejsc w bursach — czy korzystają z nich ci, którzy istotnie na to zasługują;
3. niewykorzystane prywatne kawiarnie, restauracje, hotele i sklepy, a także zbędne lokale przeznaczać na świetlice przydworcowe dla dojeżdżającej młodzieży, bursy, domy młodzieży i przedszkola;
4. szkołom i przedszkolom ułatwić pozyskanie boisk i ogrodów szkolnych;
5. propagować nadawanie szkołom patronów (imion) takich jak: Ludwik Waryński, Stefania Sempołowska, Władysław Spasowski, Jarosław Dąbrowski, Karol Świerczewski itp.;
6. współdziałać z nauczycielstwem w zakresie nauczania i wychowania socjalistycznego, a o przejawach niewłaściwego kierunku wychowawczego na terenie szkół informować terenowe właściwe władze szkolne, po uprzednim sumiennym i wszechstronnym zbadaniu zarzutów;
7. dopilnować właściwego składu zarządów kół rodzicielskich i rad opiekuńczych w internatach;
8. brać czynny udział w komisjach społeczno-pedagogicznych, które decydują o przyjmowaniu młodzieży do szkół średnich;
9. utrzymywać jaknajbliższy kontakt ze szkołami i korzystać z zaproszeń na uroczystości szkolne i konferencje nauczycielskie;
10. zainteresować rodziców i całą opinię publiczną zagadnieniem podnoszenia poziomu i wyników nauczania;
11. zebrań z udziałem nauczycieli nie urządzać w czasie zajęć szkolnych i uświadamiać nauczycieli, że praca społeczna nie może usprawiedliwiać zaniedbań w pracy zawodowej;
12. propagować wśród nauczycielstwa idee przodownictwa pracy, a wybitnych przodowników pracy szkolnej i oświatowej przedstawiać do odznaczeń — przy kwalifikowaniu społecznej i politycznej wartości pracowników oświatowych brać pod uwagę wartości pracy tychże pracowników przy warsztacie pracy zawodowej i w tym celu uzgadniać opinię z odpowiedzialnymi za dany odcinek pracy oświatowej przedstawicielami administracji szkolnej;
13. kandydatom trzeciego i czwartego roku studiów pedagogicznych (liceów) ułatwiać odbywanie praktyki społecznej na terenie pozaszkolnym;
14. dopomóc nauczycielstwu w zdobywaniu mieszkań i dać odczuć realną opiekę i zrozumienie jego potrzeb materialnych.

Administracja Dziennika Urzędowego zawiadamia, że w sprawie nabycia pojedynczych numerów Dziennika Urzędowego należy zwracać się bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu, Plac Bol. Limanowskiego 2, pok. 212. Zaliczkową przedpłatę w wysokości 300,— zł. Kwartalnie należy wpłacić za pośrednictwem P.K.O. Bydgoszcz, nr konta VI-3140 do Narodowego Banku Polskiego Oddział w Toruniu na rachunek żyrowy Wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Nakładem Wydawnictwa Dz. Urzęd. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Redaktor Stanisław Kubacki, Toruń, Pl. B. Limanowskiego, pokój 211, tel. 235, 236 i 237, w. 4
Drukarnia Publ. Średnich Szkół Zawodowych w Bydgoszczy, ul. Konarskiego 2. E-00056

Cena niniejszego egzemplarza łącznie z nutami ludowych pieśni radzieckich 100,— zł.